

DEMOKRACIJA

Leto VIII. - Štev. 52

Trst - Gorica 24. decembra 1954

Izhaja vsak petek

BOŽIČ 1954 O DRUŽINSKI SREČI IN SLOGI

Veliki praznik. Praznik neizmerne ljubezni, ko je Bog poslal svojega Sina, da iz ljubezni do človeškega rodu postavi vidno vez med nim in učloveči, da održi človeštvo podredovanega greha sužnosti, pohlepnosti, sovraštva in zavisti. Je to praznik družinske sreče in povezanosti, praznik veselja, praznik obojane tudi za reveže in trpinje. Ali Božič je tudi simbol zmage svetlobe nad temo, dobrega nad zlim, pravice nad krivico. Praznik prejojenega upanja in stremiljenja navzgor za novimi cilji.

Zato je Božič najlepši in največji praznik vsega krščanskega sveta.

Ali tudi letošnji Božič je našel človeštvo razdvojeno, sprto med seboj in v polnem oboroževanju za obrambo in za napad. Na svetu ni miru; pa ga tudi ne bo, dokler bo en del hotel s silo svetovne revolucije ali s vpetimi kolonami podjarmiti drugi del sveta in mu vsiliti svoje revolucionarne nauke, ki so doslej prinašali povsod ljudem, ki so jim bili vsiljeni, samo suženjstvo, bedo, diktaturo, a maloštevilni vladajoči kasti pa diktatorsko oblast in do razuzdanosti razkošno življenje na breme stradalajočega ljudstva.

Pri nas na Tržaškem ozemlju praznujemo letos božične praznike pod utisom razdelitve in ukinitve Svobodnega tržaškega ozemlja ter pod utisom londonskega sporazuma in statuta o naših narodnostnih pravicah. STO je pokopano. Ali cilj našega demokratskega gibanja je višji in širši kot je bilo STO. In temu cilju ostajamo, slovenski demokrati, zvesti tudi v bodoče. Svoboda, človečanske pravice, enakopravnost našega naroda, verske in moralne vrednote našega ljudstva ter socialna pravičnost, to so temelji našega dela in programa. In za ohranitev našega narodnostnega značaja in jezika nam jamči londonski statut, ki se mora in se bo izvajal v duhu sprave z vso lojalnostjo in poštenostjo, kakor smo tudi mi lojalni in za odkritosrečno sodelovanje.

Ni zato mesta za malodušnost in strahopetnost! In letošnji Božič praznujemo ne v znamenju potrtosti in obupavanja, ampak v znamenju novega življenja, novih upov in poletov, prepričani, da mora tudi za naš narod zasijati dan svetlobe in pravice.

Ljubi svojega bližnjega kot ljubiš samega sebe, je zapoved Jezusa, ki se je učlovečil v betlehemskem hlevčku. In sledeč tej veliki ideji, pošiljamo božične pozdrave našim sosedom italijanske narodnosti, prepričani, da mora prej ali slej priti med nami in njimi do medsebojnega mirnega sožitja in odkritosrečnega spoštovanja v korist nas vseh.

Ali naši božični pozdravi gredo tudi vsem Slovincem, Hrvatim in Srbom na Tržaškem ozemlju ter v vsem zamejstvu, kakor tudi vsem onim v domovini, tam preko železnice zavese in onim, ki so razkropljeni po vsem svetu.

Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!

dr. Josip Agneletto

Goriško poščilo

Veselo božične praznike in srečno Novo leto 1955 želi vodstvo Slovenske demokratske zveze v Italiji vsem bratom Slovincem, kjer koli na svetu prebivajo, in vsem sodržavljancem italijanske narodnosti!

Naj božična luč »betelemske štalice« zasije v sleherni dom vseh naših bratov in naših sodržavljancev ter jim prinese toplo ljubezen svete noči!

Ob tej priložnosti posebno dolžno poudariti željo, da se v

O OTROKU

Največja sila na svetu, pred katero polagajo vojske svoje orožje, ki se ji klanjajo kralji in cesarji, pred katero klečijo papeški in škofski pokrivala — to je lahko samo človek, obdan z zlato zarjo nedolžnosti: dete.

Cas in zgodovina sveta zadržita svoj utrip, kadar se nasmehe otrok.

Med dvema velikima sovražnima taboroma na našem planetu, med moškimi in ženskimi spoloma, je samo ena resnična vez, en sam majhen most — dete.

svetu, v duhu Jezusovega nauka, uveljavi socialna pravičnost, ki naj odpravi v družbi krivične neenakosti!

In ker je v svetu še vse premalo miru, želimo, da se med narodi ustvari pogoji za trajno mirno sožitje ter enkrat za vselej odpravi vojna, kot sredstvo za nadvlado enega nad drugim!

Slovinci v zamejstvu trdno zapiramo, da se bo v tem Božiču vendarle izpolnila naša goreča želja da postanemo enakopravni državljani ne le na papirju, ampak tudi dejansko. Pritiče nam po božjem in naravnem pravu zaščita vseh naših pravic, zato ne more biti več daleč dan, ko se bodo ti naši upi uresničili!

Za svoje brate v matični državi nenehno zahtevamo, da si »prosto voljo« vero in postavijo!

Naj svetu vladata ljubezen in pravičnost, kot nam ju božje Dete oznanjuje!

Vodstvo SDZ v Italiji

Priljubljeni se, da praznujemo praznik družine, osnovne celice družabnega življenja. Kaj jo mora odlikovati, če hoče izpolniti svojo nalogo, uspehi v življenjskem boju, se obdržati in uveljaviti? Predvsem sloga vseh njenih sestavnih delov. Koliko velikih premoženj in domov je že propadlo, ker se zakonca nista razumela, ker so se otroci pravdali in prepirali za vsako drobtino!

Kar velja za družino, velja tudi za višje družabne tvorbe, za pripadnike raznih slojev, poklicev, razredov in — končno — tudi za narode in države. Sloga jači, nesloga tlači! Kjer ni medsebojnega razumevanja, vlada namesto sreče pekel, namesto blagostanja siromaštvo. Višje socialne tvorbe, ki ne znajo ločiti manjših koristi svojih sestavnih delov od osnovnih in skupnih interesov celote, ne morejo uspeti. V notranjih bojih izgubljajo energije, katere bi lahko sprostili v skupno korist.

To prihaja človeku na misel, ko gleda tako pred božičnimi prazniki našo slovensko zamejsko življenje, posebno tržaške Slovence. Manjšinski statut, katerega so sestavili in sprejeli na londonski konferenci, lepo govori o naši skupnosti, tako rekoč zahteva, da jo ustvarimo tistega duha popuščanja in medsebojnega upoštevanja, ki bi moral ustvariti prve pogoje za takšno skupnost.

Kje so vzroki? Zopet mi uhaaja pogled na tisto celico, ki je osnova vseh socialnih tvorb, na družino. Kdaj ni v njej sloge, posebno če so otroci že odrasli? Nereditko zasejejo njeno seme starši, ki se ne razumejo.

Ce se povrtno, na primer naših narodnih manjšin bi to bili lahko naša matična domovina in dr-

žava, v kateri živimo. Kot sprta — če in mati bi vsaka iskala med otroci svoje pristaše, če jih ne bi bilo, bi jih ustvarjala. Mislimo pa, da pri tujakih slovenski manjšini v današnjih razmerah lahko izkjučimo tako vpliv. To torej ni vzrok razbitih slovenskih vrst, nesloge, ki nas slabi.

Ostanimo se pri starših. Kaj pa, če so roditelji pristranski, če dajejo vse enemu samemu otroku, če ga obsipljejo z darovi in sredstvi, če hočejo, da mu drugi priznajo prvo mesto, tudi če sodijo, da tega ni vreden? Ta otrok je morda še celo tako preračunljiv, da se dela, kakor da so nazorji staršev popolnoma njegovi nazorji, čeprav bi bilo mnogo naravnije, da ima vsaka glava svojo misel. Mu pač kaže. Na ta način si ohranja pristransko naklonjenost, meče staršem pesek v oči.

Mnogo družin je uničila prav takšna zaslepljenost staršev. Bolelo jih je, ker so se otroci razvijali

vsak po svoje, ker je vsak imel svoje ideale, za katerimi je stremel. Vse, kar so imeli, so poklonili samo tistemu, ki je bil pripravljen na slepo pokorščino, ki se ni oziral, ali je bila eno ali druga zahteva staršev pravilna ali ne, koristna ali škodljiva.

In to je eden izmed razlogov slovenske neenotnosti na Tržaškem in tudi v ostalem zamejstvu. Vlada matične domovine ne gleda na pripadnike svojih narodnih manjšin v tujini kot ljubeča mati na otroke, katerim bi želela samo da bi bili zadovoljni, pa čeprav vsak na svoj način in po svojih možnostih. Med njimi išče svoje ljubljence, priljubljenke. Od drugih pa zahteva, da se morajo tem od nje odrejenim, čeprav od večine neprizanim ljudem, ukloniti.

Ta cena je previsoka in moralno preveč nemogoča, da bi jo odražali otroci plačali zato, da bi poskušali gojiti slogo tam, od koder prihaja samovolja in prezir.

To je vzrok, o katerem bi bilo dobro, da razmislijo te praznike ti, ki nosijo zanj odgovornost. Posebno še, ko smo zamenj pravosodno opozarjali, da naj ne nadaljujejo s tako prozorno monopolistično akcijo kakor je neuspešna Kulturno-gospodarska zveza, in ko se že meče polena pod noge še neznanemu novorojenčku bodočega skupnega slovenskega zastopstva, katerega naj bi tvorili redno izvoljeni predstavniki slovenskih volivcev — naši občinski svetovalci.

Slovinci na Tržaškem smo prisiljeni, da prej ali slej ustvarimo organ, ki bo glasnik naše skupne volje in bo na zunanji predstavljal našo družino. Uspeh ali neuspeh te naloge bo v precejšnji meri naš žalostni izpit. Zato je treba odstraniti vse ovire, ki stojijo temu na poti, med katerimi je ta, na katero sem opozoril, nedvomno največja. Gotovi ljudje se morajo odvaditi, da bi včasih povsod samo za sebe, kajti sebičnost in preračunljivost ne moreta biti temelja ne družinske, ne narodne sloge.

December življenja

Robert Browning je napisal: »Najboljše je še pred nami: zadnja leta življenja; za ta leta so bila detinska leta ustvarjena!«

December življenja pričenja, ko ljudje zapuščajo svoja poklicna opravila, odhajajo v pokoj ali na odpočitek. Prav božični prazniki nas kljub božjemu rojstvu opominjajo na izrek Browninga, ki smaga zgoraj posnelli. Uspeh in sreča v letih pokoja, vse to je odvisno — kot v vsakem drugem odlomku našega življenja — od naših napredov, znanja in zdravega človeškega razuma. Tudi na pokoj, na odpočitek ob zatonu našega življenja so potrebne in važne prav tako priprave, kot so potrebne za življenjski poklic. Življenja v starosti se moramo prav tako učiti kot v ostalih življenjskih obdobjih.

Tudi v tej starostni dobi nimamo enotnega obrazca. Upokojenec ima najrazličnejše potrebe. Kakor so različni posamezniki, tako različne so tudi pota, na katerih iščejo in najdejo zadovoljitev svojih želj. V pomoč bi nam morda služili naslednji nasveti, ki ne veljajo zgolj za starostno dobo pozne jeseni, pa tudi za tiste, ki živijo še v polnem poletju.

1. Ustvariti si moramo pametno mnenje o sami dobi odpočitka! Bodi neodvisen v stanovanju, prehrani in obleki, in sodeluj te bodo cenili in spoštovali. Tudi kadar se odtegnemo poklicnemu delu, je potrebno, da te osnovne potrebe še izpopolnimo.

2. Pouči se, kolikor ti je le mogoče, o življenju upokojenca! Povprašaj znanec in prijatelj upokojenca in išči si dobrih nasvetov. Ukvarjaj se z njihovim načinom življenja, prebiraj knjige in članke, ki obravnavajo to življenjsko dobo!

3. Izdelaj si lastni osebni načrt za dobo upokojitve! Razne pisarne se omejujejo na to, da tolačijo upokojenca njihove pravice, ne nudijo pa nobenih nasvetov o tem, kako naj živi upokojenec. Doba upokojenca pomeni boljše bodočnost samo za tistega, ki se je nanjo temeljito pripravil.

4. Upravljaj previdno in skrbno s svojimi dohodki in prihranki. Po možnosti si poišči kak lažji stranski (Nadaljevanje na 2. strani)

Dober in pravičen družabni red pogoj zbližanja med narodi

Dva tisoč let je že, kar je Kristus daroval človeštvo nauk in zakone, ki naj vodijo svet, da na zemlji zavladata mir in blaginja; ljubezen in delo na temelju moralnih resnic.

V prizadevanju za doseg miru in blaginje tekmuje človeštvo v različnih narodov, verstva in omeje, miselnosti in tudi nezdružljivih osebnih pohlepih. Eni so za razvoj, ki ga narekuje razum in znanost; drugim je vsako sredstvo, tudi nasilje, dobrodošlo za doseg določenih ciljev; tretji pa menijo, da je Bog ustvaril svet samo zanje in da je najboljši in najpravičnejši le tisti družabni red, ki jim nudi priložnost, da živé udobno in razkošno.

Samaga Kristusovega nauka pa se danes premnogi posamezniki in vladarji, ali ne razumejo ali pa po svoje in svojih koristih v dobri veri, pa vendar napak tolačijo ali pa ga v slabi veri farizejsko izrabljajo!

Kristusov nauk in njegovi zakoni so izraženi tako zelo priprosto, da jih vsakdo, ne le razumnik, mora razumeti. Preprosti pa niso zgolj za razumevanje in tolačenje, ampak tudi za ravnanje po njih in za njihovo stvarno uveljavljanje.

Narava sama, ki izvira iz božjih zakonov, nudi človeštvo, ki jih sprosti, odkriva, v svojem razvoju in po svojih trenutnih potrebah zadostna določila za družabno življenje.

Zal se v tekmi za nadvlado enega nad drugim mnogi poslužujejo novih odkritij znanosti in umskih pridobitev le v slabe namene, kot so poizkusi zavojevanja tujih narodov ali pa tudi politična in gospodarska premoč nad drugimi.

Dosedanji družabni uestroj ne zadostuje več vsem potrebam in težnjam človeštva, ki naglo raste in kliče po pravičnejšem in dostojnejšem življenju! Treba je najti izhodišče iz težkega položaja, v katerem životar ubogo človeštvo.

Listina človečanskih pravic, je dobra in utegne predstavljati pravičen polzku temeljnega družabnega zakona. Sama po sebi pa ta listina ne more predstavljati nič drugega kot kos papirja, če je vlade ne spoštujejo in je ne uveljavljajo napram slehernemu državljani. Njeno spoštovanje in uveljavljanje bi morala nadzirati vrhovna oblast svetovnega značaja, kajti pravice človeka so prvenstvenega značaja, pred pravici države in celo pred pravici družbe!

»Vsak posameznik predstavlja svet zase!« je dejal Kristus, ki je prvi razodel čudo človekovega bitja in ga postavil na prvo mesto v naravi in nad njo.

Danes imamo zlasti v Evropi primere demokratičnih držav, ki jim vladajo katoliški možje, pa se vendar niti ne zmenijo, da bi uslišali gorečo prošnjo skupin in posameznih državljancev, ki zahtevajo, da se jim njihove pravice, od Boga dane in od družbe priznane, spo-

štujejo. Kristusov nauk jim v glavnem služi le v pretvezo, ker se kot politiki zavedajo, kako globoko je u koreninjena vera v srih ljudskih množic in kako učinkovito je trkanje na ljudska izročila.

Zopet druge vladavine trdijo, da so demokratične, da predstavljajo in vladajo po volji in koristih delavskega razreda, pa delavce preganjajo na najbolj okruten način, kar ga zgodovina pomni!

Zato je treba ta današnji družabni red popraviti in ga izboljšati! Bogastvo, znanstvena odkritja in vse umske pridobitve morajo služiti le socialnosti in potrebam družbe!

Ne Združene države Amerike in Evrope, Azije in Afrike, ampak Združene države svega sveta je treba ostvariti s kolikor mogočo enotno zakonodajo vsaj v tistih zadevah in potrebah, ki so po vsem svetu vsim ljudem enake: svoboda izbira dostojnega dela, pravično pridobivanje zadostnega kruha, zdravo zavetišče, svoboda besede, vere in združevanja itd.

Na ducate milijonov ljudi na svetu nima zavetišča, nima dostojnega oblačila, nima zadostne hrane. Beda je v nekaterih predelih sveta še tako strašna, da predstavlja pravo sramoto za ves svet, za vse človeštvo, najbolj pa za vladarje!

Ljubezen in socialna pravičnost torej in ne preziranje ali zlorabljanje Kristusovega nauka v sebi-

ne nemene posameznikov in držav! Socialna krivica, ki jo nižji razredi preveč trpijo, je zlo, ki se mora odpraviti, če hočemo, da se mir v družbi ustali.

Kaj pa so naši otroci! Tako huduga zakrivili, da jim prepovedujejo obiskovanje slovenske šole prav tisti, ki trdijo, da so krščanski demokratje? Ali ne predstavlja tako početje zločina nad nedolžnostjo in nad našim narodom?

»Sinite parvulos venire ad me!« je prosil Jezus.

»Pustite otročje v naročju njihovih mater!« — to mora zahtevati vsak kristjan!

Sklicevati se na svoje morebitno trpljenje kot vzrok za trpljenje, ki ga krivci v tem oziru delajo, ni krščanska čednost. Predvsem zato ne, ker je tak izgovor lažniv in nalašč izmišljen, zlasti, če povemo, kdo je prvi delal krivico in kdo prvi in največ trpel!

Povsod na svetu morajo imeti starši toliko pravice, da svoje lastne otroke šolajo v svojem lastnem materinem jeziku!

Zato poudarjamo, da se človeštvo mora zediniti za svetovno vladu, ki naj svet vodi na temelju človečanskih pravic v vsakem pogledu in oziru po potrebah posameznikov in družbe, pa tudi iz ljubezni do samega sebe in do svojega bližnjega. Le izboljšanje družabnega reda utegne zbližati narode med seboj in odpraviti vojno in pomanjkanje!

dr. August Sfiligoj

KAJ KUJE TITO V INDIJI?

Tito preživlja svoje božične počitnice v Indiji. Sprejet je bil tako, kakor kaže se noben tuji državnik. Njegov obisk je seveda vzbudil veliko pozornost v svetovnem tisku in zanimivo je, da ga vsi komentirajo prav tako, kakor smo ga mi v našem prvem članku. Vsi namreč menijo, da gre za poskus ureditve in oblikovanja tako imenovane »tretje sile«, ki naj bi združevala nekako srednje mesto med sedanji vzhodni in zahodni blokom. V tem sta si Tito in indijski predsednik Nehru precej podobna: oboje želita približati Sovjetski zvezi, ne da bi se ji podredila, oboje želita ohraniti dobre stike z Zahodom, posebno z Veliko Britanijo. Oba tudi v lastnem interesu stremita po ohranitvi miru, saj veda, da bi prav njune države v morebitni vojni močno trpele. Vojuskoje se sile bi pač najprej okvirno neutralne. Nehru ima opravka s komunističnimi infiltracijami ob tibetanski, burmanski in nepalski meji, pa tudi v lastnih sindikatih, Tito se zopet s svoje strani boji domačih kominformistov. Oba državnika torej želita odvrniti Sovjetsko zvezo od vmešavanja v njune notranje zadeve, ne da bi se zaradi tega z njo sprla.

Sovjetska zveza ima seveda od ustanovitve takšne nevtrale, z obrambnimi organizacijami Zahoda nepovezane skupine držav lahko samo koristi. Zato obsepa Jugoslavijo in Indijo s pokloni in uslugami. Zyrill Boldirew, ki je o tem napisal zanimiv članek v tedniku »Standpunkte«, pravi, da ima obstoj takšnega bloka lahko različne posledice: »tretja sila« lahko dovede do zblizanja med meščansko-socialističnim in komunističnim svetom; »nevtrale« se bodo torej prej ali slej odločili za enega izmed dveh glavnih obstoječih taborov ali pa bo njihova volja tako močna in trdna, da bodo lahko ohranili svojo samostojnost.

Sovjetska zunanja politika ima po Boldirew mnenju pred očmi vse tri možnosti in vse tri se trenutno skladajo z njeno igro. »Tretja sila« podpira sovjetsko tezo sožitja med komunističnim in kapitalističnim svetom. Zato si Sovjeti lahko samo želijo, da bi ta »tretja sila« tudi začela in nekaj pomenila. Močan sklop nevtralnih držav bi namreč oddaljil možnost obojestranskega spopada. Razdobje miru, ki se ne bi bistveno razlikovalo od tega, kakršnega imamo po drugi svetovni vojni, pa bi komunisti izkoristili za širjenje svojih idej. Kremenji je prepričan, da bo to lahko izvedel ne samo v kapitalističnem svetu, temveč da bi utrdil vrste svojih pristavev tudi pri alju

bih prijateljih v Jugoslaviji, Burmi in Indiji. V danem trenutku bi nato pritisnil na gumb, in Nehru bo šel po poti Beneša, Tita pa bo doletela usoda Trockega in Berge. Doslej se namreč ne nikdar ni zgodilo, da bi Moskva neposlušnim zares in iskreno odpustila.

Lahko se seveda zgodi, da posredovalna vloga »tretje sile« ne uspe in da bi Zahod vključil temu odločno nadaljeval svoje obrambne priprave. V tem primeru bo sovjetska politika storila vse, kar je v njeni moči, najprej, da zadržala vezi med nevtrali »tretje sile« in Zahodom, nato pa jih bo skušala potegniti v svoj obseg. Če ji ne bi uspelo, da bi z njimi sklenila pravo zvezo, bo poskušala dobiti vsaj njihovo moralno podporo. Pri tem bodo igrala veliko vlogo razna milojubna gesla in zapeljive ponudbe za pozitivne medsebojne trgovine. Režimi nevtralnih držav bi seveda tudi v tem primeru prej ali slej bili obsojeni na vlogo satelitov.

Toda tudi če bi pristali »tretje sile« ostali gluhi za vsa prišepeta-

vnanja ter bi se kakor polž zapirli v svojo nevtralnino, bi to Sovjetski zvezi še vedno koristilo. Nevtralna Jugoslavija in nevtralna Indija bi v primeru vojnega spopada močno vplivale na razločitev Sredozemlja, v Jugovzhodno Azijo in na indijski ocean bi ostala odprta za vsakogar, ki bi se ne hotel oziroma na mednarodno pravo in obveze. Doslej so tako postopali samo totalitarci in nasilniki. Zato bi tudi ta tretja možnost prinesla ugodnosti samo Sovjetski zvezi.

Takšne so torej niti, ki jih trenutno plete Tito v Delhiju. Teh dejstev ne more prav nič izpremeniti zagotovilo, da ne gre za ustvarjanje nekega tretjega bloka ali šle, temveč za iskanje poti, ki naj vodi v mir in k enotnosti človeštva. Naj bo težnja za mirom še tako univerzalna, toda če si poleg še obstoječih dveh zamisli za njegovo dosego neko izmisli še tretjo, potem predstavljajo sile, ki naj bi jo podpirale, že zaradi tega nek nov, tretji blok.

Preračunljivcem v premislek

Bridka usoda največjega slovenskega naroda je v resnici naravno tragična. Odkar je bil v zgodovinskem razvoju ruski narod zgodet, so ga vpregli v jarem nasilja in gospodarnosti. Dolga stoletja ga je tlačil jarem carizma. Novejša zgodovina pa mu je na vrst naložila še hujše breme okrutnega in samopašnega komunizma, največjega sovražnika človeškega rodu. Na tisoče najboljših ruskih sinov je carizem poglaval v sibirski tundre; na ducate milijonov ruskih ljudi je komunizem poklal, postreljal in izstradal. Za vsakega nekdanjega carističnega pregnanca si je komunizem vzel na tisoče talcev, med njimi ogromno večino takih, ki niso s carizmom imeli nobenega opravka.

Carizem je ruski narod zatiral, ga v razvoju zaviral in tudi v carističnih časih je vladala lakota. Carizmu so stali na čelu bebi in norci. To dobo je oblikovalo neznanje in zaostalost. Komunizem vodi načrtna hudobija, zavestna brezvestnost. Komunizem potiska življenjskega raven navzdol zato, da v svoj jarem vpreže tudi zadnjega človeka. Vsak kosček kruha, vsak grilja, vsak požirek tekočine, vse je odvisno od milosti komunističnega samopašnika. Kruh in krožnik slane juhe, to je tisti barometer, s katerim komunistični oblastniki usmerjajo potlačeno voljo podjarmljenih množic.

Pa se najdejo ljudje — in tudi med nami jih je še vedno preveč — ki so vse te resnice že davno spoznali na lastnih izkušnjah ali na izkušnjah svojcev ali prijateljev — pa vendar iščejo in najdejo sramežljiva opravčila za vse te hudobije. Ta laži-opravičila izhajajo iz sre, v katerih se tli žerjavica resnicoljubnosti in poštenja, na jezik pa vro besede, ki niso izraz notranjega prepričanja, pač pa so se preoblikovale iz osebnih koristi ali pa zaradi lažne ljubezni do lastnega naroda in lastne domovine. Ti duhovni trgovci vedo, da prodajajo lažno robo; sami pred seboj se tega trgovanja tudi sramujejo, opravčujejo pa ta početja z izgovorom, da niso osamljeni, da delajo drugi prav tako.

Morda je prav sedanjí čas pri-

nam to nazorno dokazuje »Primorski dnevnik« — dovoljena tudi po kakik beseda kritike na račun komunizma in vladavine, da bi izgladili zagovori komunistične vladavine bolj prepričljivi.

Zivimo v časih, ko se komunizem kot ranjena zver krčevito oprijema oblasti, ki mu je padla v naročje po zvijači in nasilju ter mu uhaja zaradi polne nesposobnosti polagoma, vendar neizogibno, iz krempljev. S pravimi ostudnimi bizantinskimi samohvalnicami »poskuša razpihniti svojo popolno družabno in gospodarsko polomijo, ker računa na prostodušnost ljudskih množic in učinke množične pasivnosti. Ure komunizma pa so šteje in bi bile seštetje že davno, če bi demokratični svet ravnal s komunizmom tako, kakor ta zasluži.

Revolucionarna prijanost se je v tej povojni dobi že močno izkadila. Ljudske množice, prav posebno na naši strani železne zaves, so že davno spoznale, da komunizem kraljuje le še na konicah bajonetov, in tudi na Zahodu so delavske množice, kljub hermetični zaporu zaslužitve — resnično stvarnost največje svetovne goljufije v domovinski socializma. Tisti, ki proti svojem prepričanju in zaradi čisto osebnih koristi to nasilje podpirajo, so morda večji krivci od tistih, ki to nasilje izvršujejo.

To naj bi bile božične misli vseh, ki jim je blaginja lastnega naroda pri srcu. Tisti, ki jim pogum čisti v srih, da z njim ohrabirajo one, ki svoje notranjosti še niso izenačili s svojo zunanostjo. Judeževi groši, cvenkajoči ali zgolj duhovni, nimajo »bogoslova«.

Svobodnjak

Sovjetska vlada grozi

Pretekli ponedeljek je sovjetska vlada izročila britanskemu veleposlaniku v Moskvi noto, ki je bistveno enaka noti, katero je nedavno dobila Francija v njej namreč Kremenji sporočila v Njenega Britanskega Veličanstva, da bi ratifikacija pariških sporazumov avtomatično razveljavila sovjetsko-angleško zavezniško pogodbo iz leta 1942. V njej sta se namreč obe sili obve-

praven, da te sopotniške figure resno vzamejo v pretres svoje vesti in še tiste ostanke značajnosti, ki so jim preostali po zakonih podedovalnosti in se vprašajo, ali ni taka preračunljivost hujši zločin nad lastnim narodom kakor pa odkritosrečna pripadnost nasilniški klikli. Ta plast oportunistov, ki tako radi posedajo po dveh stolicah, je nevarnejša narodu, družbi in sama sebi neprimerno bolj kakor so nevarni javni nasilniki. Nasilniški prevaranti prav v tej plasti iščejo in najdejo svoje najboljše zaveznike, ker se zavedajo, da sami s svojo odkritosrečno surovostjo odbijajo ljudske množice, medtem ko s oportunistični »dobrotneži« za vsako ceno javnosti mnogo pristopnejši. Prav zato je tem — kakor

zali, da si bosta medsebojno pomagala, če bi bila ena od njiju zapletena v spopad, v katerem bi sodelovala tudi Nemčija. Ker pariški sporazumi predvidevajo vključitev Nemčije v zahodno obrambo, katero ograža lahko edino Sovjetska zveza, je jasno, da bi si v takem primeru Velika Britanija, ki članica zahodnega zavezništva, in Sovjetska zveza, kot voditeljica vzhodnega bloka, ne mogli pomagati, ker bi si bili sovražni. Zato je sovjetska vlada sporočila, da bo v primeru podpisa pariških sporazumov, enostavno predložila prezidu Vrhovnega sodišča, naj vzame v proučevanje predlog o razveljavitvi britansko-sovjetske zavezniške pogodbe.

Kakor kaže bodo torej pariški sporazumi res pomenili najvažnej-

Ureditev obmejnega prometa Pogajanja v Vidmu so se premahnila z mrtve točke

Jugoslovansko - italijanska mešana komisija, ki proučuje v Vidmu vprašanje ureditve obmejnega prometa med obema državama, je zaradi praznikov večeraj prekinila svoje delo. Vključ temu pa se lahko reče, da je bil doslej dosežen za precejšen napredek, posebno glede obsega področja, za katerega naj bi ureditev veljala. Italijanska delegacija se je namreč v začetku postavila na stališče, da bi posebe ne olajšave morale veljati samo za prehod meje med obema področjema Svobodnega tržaškega ozemlja, medtem ko so Jugoslavlani menili, da bi v znaku pomiritve morali širokogradno omogočiti obmejni promet ob vsej jugoslovansko-italijanski meji. Italijani sicer še niso pristali na takšno razširitev dela komisije, pač pa so že dopustili, da naj ureditev obmejnega prometa obsega vse meje sedanje cone A Svobodnega tržaškega ozemlja, torej tudi tržaško-jugoslovansko in ne samo tržaško-koprsko mejo.

Zleti bi bilo, da bi delo komisije imelo res koristne posledice.

š preobrat v povojni zgodovini Evrope. Sovjetska zveza jasno čuti, da bi ji predvideno ojačanje evropske obrambe za vedno prekrizalo njene zavezovalne načrte v tem delu sveta. Zato skuša z vsemi silami preprečiti, da se v Parizu sprejeti sklepi o ponovni nemški oborožitvi in reorganizaciji evropske obrambe ne bi uresničili. V ta namen je pripravljena žrtvovati vsa svoja zaveznikstva z zahodno-evropskimi silami.

Izgleda pa, da so vsi napori Sovjetov in njihovih zvestih pomagačev po zahodnem svetu obsojeni na neuspeh. Zahodni svet je končno prebolel strah, s katerim so Sovjeti in njihovi pripravečniki leta in leta terorizirali svobodni svet. Rožljanje z orožjem, grožnje s komunističnim valjarjem, prerokovanja o zavojenju sveta vse to je danes zbledelo v srih iztreženjenih ljudi.

Pariški sporazumi morda ne bodo tako hitro in brez pretresljajev pod streho, vendar vse kaže, da se zahodni svet ne bo ustrašil sovjetskih groženj, kakor ni naselal njihovim medenim vabam. Ko bo enkrat Evropa med seboj povezana, potem bodo razgovori s Sovjeti gotovo lažji in plodnosnejši.

Niso še izginili sledovi fašističnega pravosodja

Gospod urednik,

V Vašem cenjenem listu ste v 51. številki letošnjega letnika objavili članek »Dr. Slavko Tuta oproščena«. Ob koncu ste k oprostitvi tudi čestitali. Topla zahvala Vam in vsem onim, ki so sledili naši krizni poti, ki je pričela nekako okoli leta 1926 z razpustom slovenskih kulturnih društev in ukinitvijo še zadnjega razreda naših šol na Primorskem.

Dovolite mi, da Vam pojasnim, kako je do revizije prišlo, saj bo to zanimalo tudi slovensko javnost v Trstu in na Gorickem, moje stropne, ki so Kalvarijo preživeli, pa še prav posebno.

Po razsulu fašizma in ukinitvi posebnega sodišča za zaščito države v Rimu, bi vsak pameten človek pričakoval, da bodo vlade, od Badolgia dalje — tudi tista, v kateri je kot pravosodni minister sedel komunistični veljak Togliatti, obsodile postopanje tega sodišča s tem, da bodo poskrbele, da se po pravi krivici, ki so nam jo delali fašisti. Pa ni bilo tako. To dejstvo je zgovorno pokazala aretacija odvetnika Dr. Sfiligoja iz Gorice, katerega je sodišče ukazalo zapreti in odpeljati na Elbo, kjer naj bi bil predsedel še ostalih 16 let ječe. Dr. Sfiligoj ni preostalo drugega, kot da je zaprosil za revizijo, ki jo je dosegel. Bil je popolnoma oproščen.

Človek bi mislil, da je bilo na Tržaškem drugače. Pa bi se spet zmotil. Ljudska oblast, ki je zasedla 1. maja 1945 vsa odgovorna mesta, se za take malenkosti ni zanimala, ker je morala zasledovati nove zločince, nevarne ljudi in nasilnike, komunističnega režima. Kaj je to oblast brigalo, da meni briše kazen 30 let, če je pa prvo sopo porabila zato, da me je takoj potiskala, zapirala, kakor je to storila tudi z nekaterimi mojimi soobtoženci z istega procesa.

Kaj pa Zaveznikova oblast s svojimi demokratičnimi nameti? Ta je sicer izdala zakon o amnestiji, ki je bil zelo lep, toda podoben raj-

Iskalcem zaveznikov in opor

Ce stopiš psu na rep, zacvili. Menda smo že enkrat to napisali, če se ne motimo, celo v uvodniku. Ce pa stopiš psu zraven repa, se že zmenil ne bo. Mirno bo naprej dremal. Čvileč je torej znak, da je psu nekaj zabolelo, da mu je nevarno. Pa da ne bo kdo užaljen! Bio oči pravijo, da je pes po svoji fiziološki gradnji precej podoben človeku. Pasji refleksi so podobni človekovim. Zato tudi duševci, in ne samo zdravniki, najprej preizkušajo svoje teorije na psih in šele nato na ljudeh. Navadno odkrijejo, da so doseženi rezultati bistveno enaki. Tako velja uvodoma omenjeni pregovor, ki se nanaša na pse, tudi za ljudi, katerim se ni treba tega prav nič sramovati.

Zato popolnoma razumemo, da se je »Primorski dnevnik« moral obregnuti, ko smo mu v zadnji številki stopili na njegov najnovejši komaj zrastle rep, pardon, na »neodvisna socialistično stranko«, s katero skuša »tržaški« itovski zadnje čase poziviti svoje od razočaranej potlačene pristaje. Obenem nam članek zamen dopoveduje, da je bil naš napad neboljen. Če bi bilo tako, se na bi razburil, ne bi v samih štirindvajsetih urah na dolgo zacvili. Pri tem pa je sam priznal bridko resnico. Takole piše:

»A kaj naj si obetamo od Cucchija in Magnanija, ki nimata nobenega vpliva v vladi in naših kraji? Ta naš »neodvisna« socializem — kakor mu pravijo — je res neboljen in ni, da bi pričakovali od njega bogve kakšne neposredne koristi.«

Ko smo to prečitali, nismo mogli storiti drugega kot dvigniti kloboč in s prijaznim nasmeškom smo se neznanemu sobesedniku zahvalili za uslugo, katero nam je izkazal, ko je na tako jasen in nedvoumen način samo potrdil pravilnost naše domneve. Zveza, ki jo sklepajo itovski v Italiji, torej res nič ne pomeni! Lepa je ta, kaj? Pa to še ni vse! Naš sobesednik hoče biti resnično odkritost. Zato še posebej pristavlja: »Točno je to.«

Po tej pikli pa se našopiri, skoči na plot in zmagovalno zaklikarja: »A kaj nam morete nuditi vi? Na koga se nameravate nasloniti, kje boste iskali zaveznikov za uspešen zaključek izključno nacionalne borbe tržaških in gorških Slovencev... Nujnosti, da imamo tržaški in gorški Slovenci močnega zaveznika v svoji borbi, ne morete zanikati...«

Počasi, prijatelji smo si mislili. Saj je ognjetežko grozilo, da bi se sopo izgubil.

Kaj nudimo mi?

Mislimo, da je nas program dovolj jasen in razumljiv. Ljudi se ne trkam na prsa, da o bil ta program naša iznajdba in naš patent. Trudimo se samo, da bi se vsaški in gorški Slovenci v javnem zinjenu izkazali na podoben način, kot se izkazujejo vse zrele narodne manjšine na svetu. Smatramo, da bi se morali predvsem zavzemati za svoje narodne koristi, da bi glede tega morali biti ena sama družina. Manjšinska politika je grenka. Manjšina si zamen domišlja, da bi usodno vplivala na ureditev družabnega reda, o katerem odloča večina, posebno še v državi, kjer ne predstavlja niti enega odstotka prebivalstva. Zato mislimo, da bi bilo za manjšino ugodnejše, če ne bi izgubljala sil v naporih za dosego stvari, o katerih lahko odločajo večinski narodi v svojih domovinah, ne pa v tuji sredi. Ves trud bi moral posvetiti samo sebi. S tem bi se obenem izognila nevarnosti, da se enemu ali drugemu nosilcu oblasti zameri tenj tako polomi krila in pokvari življenje. Prepričani smo da bi kot disciplinirana in svojih koristi se zavedajoča enota lahko dosegli velike več, kakor pa če se skušamo obestati na eden ali drugi voz, posebno pa na tistega, ki nima ne konja, ne koles. Boljše sam kot v slabi družini!

Takšno je naše mnenje, in pri tem ostajamo, prepričani, da naj boljše tolačimo želje našega človeka, ki ima res zdrav politični posluh — a ne titovskega!

Pariški sporazumi pred francoskim in rimskim parlamentom

Ko je francoski ministrski predsednik Mendes - France pred dnevi ostal pri glasovanju o proračunih za pridruženje države, posebno zaradi politike v Indokini v manjšini, so se začeli pojavljati dvomi tudi glede sprejema pariških sporazumov. Toda Mendes - France je še enkrat pokazal svoj značaj. Postavil je vprašanje zastupnice in je tudi prodir. Dobil jo je 310 proti 172 glasovom. Demokristjani so se glasovanja vzdržali, socialisti pa so ga podprli. S tem so bile odstranjene zadnje ovire in francoska skupščina je v ponedeljek začela razpravo o pariških sporazumih. Kakor je videti, se francoska komunistična stranka trudi, da bi zaskrnila potrditev sporazumov vsaj čez Božič. Podobno taktiko je zavzela tudi italijanska komunistična stranka, čeprav dobro ve, da ima Scelba s podporo desnice v parlamentu več kot dovolj glasov potrebnih za potrditev pariških sporazumov.

Zanimivo je, da je italijanska komunistična stranka spreminjala svojo taktiko šele potem, ko je Sovjetska zveza začela pošiljati raznim državam svoje protestne note. Predtem je njen zastopnik zvil, da se njegova stranka ne bo protivila hitremu postopku, predložila naj bi samo pogoj, da pariški sporazumi stopijo v veljavo šele po končanih neposrednih pogajanjih med Vzhodom in Zahodom, na katerih bi morali še enkrat poskusiti doseči mirno in zadovoljivo poravnavo vseh sporov. S tem bi italijanski komunisti podprli francoske degoliste in nemške socialiste, ki postavljajo podoben predlog.

V trenutku, ko tiskamo te vrstice, nam izid vseh teh naporov še ni znan. Toda če bodo pariški sporazumi odobreni v Parizu, Rimu in tudi Bonnu se pred Božičem, potem je to velik uspeh. Zahodne države se bodo nato povezane lahko uspešneje pogajale s Sovjetsko zvezo in v Evropi bo zavel občutek večje varnosti in vere v bodočnost.

Odmav na pariške sporazume tudi v Avstriji

Sovjetska ofenziva proti pariškim sporazumom je zajela tudi sicer mirno Avstrijo. V tej državi so se namreč zasedbene sile zadnja leta že nekam mirno gledale. Tako so Avstriji stalno, čeprav zamen upali, da bo vprašanje njihove mirovne pogodbe vendarle enkrat rešeno. Nedavno jim je Sovjetska zveza s posebno noto bistro in jasno sporočila, da bi ratifikacija pariških sporazumov dokončno onemogočila sklenitev avstrijske mirovne pogodbe. Tako je bila proti svoji volji potegnena v sedanjo diplomatsko igro tudi Avstrija.

V zvezi s tem je dobil poseben poudarek oster nastop sovjetskega viškega komisarja v Avstriji, I. I. Ijseva, ki je zahteval posebno sklenitev zaveznikovega sveta zato, ker se je po osmih letih spomnil, da imajo Amerikanci na francoskem področju na Tirolskem popravljalnico avtomobilov, v kateri je zaposlenih kakih 200 ameriških vojakov. Zahodni predstavniki so seveda protestirali proti zlorabi poslovnika, ki za takšne malenkosti ne predvideva izredne seje.

Dr. Slavko Tuta

Bela avba v božični noči

Zasnežene smreke so metale pošastne sence na zametano smučino. Mira se je obrnila k Franki, ki je ena od tistih, ki so se z njo snegom. Ču... a, pa je bila vendar pametna, da smo prej delale znanje, kaj?

Franka se je neodločno ozrla na odlomljene smrečje vršičke in je odkimala. Od vsega početka ji ni niti malo ugajala »sijajna misel« tih prijateljic, naj se po polnočnici v Kanjem dolu pri Furlanu ločijo in vozijo domov le v dveh. »Ko bi bilo po mojem, bi zdaj bile vse štiri na toplem, pri Medvedu.«

Bilo je tako mrzlo, da je neprijetno ščipalo v lica in grizlo v nos. Mlad dekletci pa sta vedno hitreje stopali po zameti smučini.

Tri prijateljice, sošolke so bile. Mira je bila neke vrste kolovodja: ona je bila tista, ki je imela čisto »sijajne« ideje. Neda je bila neznane narave — priložnostni pesnik, ljubiteljska narava; Franko pa sta obe dekletci vpraševali za svet v zavoženih zadevah. Prijateljice so preživljale božične dneve pri sošolki Micki v črničarskih planinah.

Franka, kako lepa je bila noč! Jasnega gorskega imprevizirana polnočnica! Vse tiste starodavne zagatle, a tako lepe pesmi... Kot bi šla za stoletja nazaj z našim narodom, v preprosto, toda pristno davino. Tak čuden naglas, si opazila?

Mira je skušala potolažiti nevoljo Franko. »To je čisto nekaj drugega, kot če bi ostale doma — to je res pravi svet! Večer, stari, dobri Božič, ki ga v mestu ne poznamo več dobro.« Franka je molčala, slišati je bilo le smuč, ki so drsele po snegu.

»Skrk! Se je nekaj oglasilo. «Jezel! Je istočasno zaklicala Mira. Obe dekletci sta pazljivo prisluhnili v noč. »Zdaj je pa po naju, Franka! — Le zakaj sta se ločili od Micke in Nede, ko bi lahko vse štiri zložno prišle do ne preveč oddaljenega doma od polnočne mase? Seveda: mladost — norost. Mira je rekla, da iz »pustolovskih« nagnjenj. Tako sta se para ločila.

»Jasno«, je pretrgala molk Franka. »Jasno — strah te bo požrl. Prav nate čaka, trlica ti suha! Dolgo zadržana jeza se je kar strala iz nje. «Čisto dobro ti bo delo malce strahu, da veš. Boš vsaj drugič vedela, kaj je pamet!«

»Oh, molči, lepo te prosim«, si nari Mira, »vrniva se ali pa poišči Micko pa Nedo.« Franka pa ni. »Naprej morava — saj ne more biti daleč.«

In spet je vse tiho. Smučina, ki se je vila pred njima, je bila mal-

ce zametena od snega, ki ga je bil zvečer nanosil močan veter. Mira se je morala precej ozirati, da je razpoznala odlomljene vejice — kaži pot. Gozd se je zredil, in jasa, ki se je zdaj pokazala pred njima, je bila kakor čudežna dežela kralja Matjaža, vsa posejana z skrečimi se utrinki snežnih zvezdic. Sveta noč... Moj Bog, kako je lepo! Obli obrisi srebrih gor so se za čuda približali in sklenili v en sam čudežen obroč ves v gorski svet. Franka je obstala: kot da čaka zvezde repatice, da jo popelje do pastirkov, do dobrih slovenskih ljudi, do jaslje. »Dobri si bodiva, Mirale! Iztegnila je roko in se dotaknila dekletinega ramena. Mira je pa samo gledala, pokimala in zašepetala: »Oh, da.«

In sta nadaljevali pot. — Micka se prav lahko smeji: tako se znajo nasmešiti samo planinska dekleta. Stoji tik prelepo opisane skrinje. Modre, rdeče, rumene rože je neznani ljudski umetnik vrezal z nevajeno roko. »To je vendar zelo stara skrinja, mislim, da jo je pripeljala v bato se moja prastara mama — kdo ve, koliko let je od tega...« pravi Micka. »Veš, pozno je — in skoro sem se naveličala čakati obe zamudnici. Čakaj! Hočeš, da odprem skrinjo, pa bova pregledali, kaj je v nji?«

Neda je vsa srečna. Kajpak! In privlečeta na dan umetelno vezene srajce, poškrbljene peče in bele rokavce, živopisane rute z dolgimi resami, težka svilena krila, žametne živote in prelepo belo avbo, vso pretkano z zlatimi nitkami. Bela avba! »Saj ni mogoče«, pravi Neda. »To je vendar prava gorenjska narodna noša. Kako je le prišla sem na črničarski Javornik?« Micka hiti razlagati: »Moja babica je bila Gorenjka in — pogled no! Tu je pa staro sveto pismo! Zanj še vedela nisem!«

V tem se začuje štopotanje in otepavanje snega. »Aha, naši potepuški nerodniki! — Kaj, potepuški?« Mira komaj diha. »Toliko da se nisva izgubili — umrli bi lahko od strahu. Vedve pa na toplem, kajpak... Sram vaju bodi! Potle, pogleda krog sebe: same lepe, svejele reči. Otpuje, gleda, se čudi: »A tista velika črna knjiga?«

»Sveto pismo«, pravi Micka. »Tako starinski duh veje od nje...« In res se ta duh meša s kadilom in vonjem smrečja tam v kotu, pri jasliah. Micka lista po orumenelih listih. »Tu je podčrtano: Pre-

ČRNIGORSKI JAVORNIK POZIMI

BOŽIČNE NAVADE PO SVETU

Slovanski narodi so za proslavljanje božičnih praznikov ohranili izredno bogate in raznovrstne božične navade.

V Sloveniji prinese sv. Miklavž otrokom leskovko, okrašeno z raznobirnimi papirnatimi trakovi. Te »miklavževke« palice otroci hranijo do 28. decembra. Na ta dan, ko je praznik Nedolžnih otročev, imajo otroci pravico, da z miklavževkami nasakajo odrasle, ki se jim morajo nato primerno odkupiti z raznimi sladkarijami, predvsem s kosmi potice in pince.

V Srbiji so pred prihodom komunistične vladavine 24. decembra posekali v gozdu starostno drevo, ki mu pravijo badnjak. Ta badnjak z velikimi slovesnostmi prinašajo na ognjišče, kjer počasi gori, medtem ko se vsa družina zbere okrog ognjišča. Če sreča tako nanese, pride prijatelj popotnik z napolnjeno rokavico v roki. Če želi družini srečo, udari z rokavico proti gorečemu badnju in izraža pri tem svoja vprašanja.

V Veliki Britaniji sv. Miklavž imenuje o Santa Claus, ki opravlja ista opravila kakor pri nas. Otroci verujejo, da prihaja skozi dimnik in tako tudi dom zapuša. Tam tega Miklavža nihče ne vidi. Svečena »rožica« je družabno in ne zgolj rodoljubno kosilo 25. decembra. Navadno prihaja na mizo pečen kurban ali kak druga perutnina. Seveda ne manjka puding. Pri tem kosilu je še vedno v navadi tako zvani crackers. To je postro-

polepljena cev iz lepence, v kateri je skrito kako hudomušno darilo, ki se pokaže, ko cev raztržejo.

Angleški božičnim navadam so zelo podobne ameriške.

Na miklavževske čase se najbolj spominjajo božični prazniki na Švedskem. Dne 21. decembra, ko prične dan rasti, potuje skozi domove Santa Luzia, sončna deklica. Na glavi nosi štiri goreče sveče, s katerimi blagoslovila dom in dvorice. Na sveti večer posadijo na Švedskem na dvorišču ali pa v vrtu maj, na vrh pa privežejo neomlačen snop žita, ki naj služi za krmno pticam. Polnočnice ne poznajo, zato pa pričenjajo službe božje že ob treh ali štirih na sveti dan zjutraj. K tej službi božji se vozijo s sanmi, z gorečimi baklami. Na trgu pred cerkvijo bakle odvržejo v čast zimskega sončnemu obratu. Sveti Miklavž se tam imenuje Tomte, ki vse leto živi neviden v družini in le za Božič obdaruje otroke.

Na Finskem prireja 25. decembra zvečer mladi fantje veselo kolajo in im kot gledalke prisostvujejo mlada dekleta s podnelimi obrazci, da bi jih fantje ne spoznali. V predkomunistični dobi so v Rusiji poznali Babuško, staro, vendar dobro čarovnico, ki obdaruje otroke za čarje.

V Romuniji odhajajo kmetski 25. decembra z vitočjo sekro v sadovnjake. Pred vsakim drevesom kmet izloži naslednje drobnosti: »Podl je bom, ker si ni vredno drevo.« Kmet-

govori, poglavlje 31.« In čita: »Vrlo ženo kdo najde? Kajti visoko presega bisere cena njena. Skrb za volno in lan in veselo dela z rokami svojimi. Roke svoje izteguje po preslici in prsti njeni drže vreteno. Ne boji se snega za svojo družino, kajti vsa njena družina se oblači s karmezinasto volno. Odeje si pripravljala, tence in škrlat je oblačilo njeno. Usta svoja odpira modro in ljubezni uk si je na jeziku. Lažniva je prijetnost in ničeva lepota: Zena, ki se boji Gospoda, njej veljaj hvala!«

Micke je utihnila. Pogleda Franko, pa Miro in Nedo. Kot bi jih nekaj vprašala. Če so bile ali če bodo kdaj take vrle žene, kot je bila babica... Pa ni treba besedi. Saj so razumele.

Plamenček zlato plapolal ob jasliah, stara knjiga počiva med rdečo ruto in žametnim životcem. Govorilo je srce babičino, na sveti večer...

VOJKO

ALI SE BO VRNILA?

Začelo se je mračiti. Zunaj je divjala burja. Ivica je sedela v kuhinji pri oknu in pestovala majhno punčko iz celuloide.

»Ne joči. Ne joči, sedaj te bom topeje coplel, da te ne bo zeblo. Je prijetno v tem plaščku, a? Pravzaprav bi ga morala še zašiti, ampak sama ne znam, mamica pa je rekla, da nima časa. Pa nič ne de. Kaj ne, da nič ne de? Ti si vseeno lepa. — Sedaj zaspi, aa, aa. Trudna moraš biti!« Stisnila je igračo k sebi in jo začela božati. Rada je imela to malo punčko. Morda prav zato, ker je imela eno oko pokvarjeno.

»Na, sedaj že spi.« Previdno jo je odložila v košek in jo pokrila s krpo blaga. »Da je ne bo zeblo.«

Pokleknila je na stolico in se zazrla skozi okno. Nebo je bilo sivo, burja pa je tolkla z mladiko, tle z latnika ob šipo. Dekletce se je kar ustrašilo, ko se je zavedalo te-

me. Mame ni bilo doma. Saj ji je rekla, da ne bo prišla do poznega. Imajo veliko dela, ker je jutri Božič. Seveda, Božič, in ona bo šla jutri k maši z mamo. Sedaj je postalo že kar temno in Ivica se je na vsi moči stegnila, da je lahko priglazala luč. Tako prazno je izgledalo tem v kuhinji! Ne prijetno ji je postalo. Mamo bo morala čakati še dolgo. Ne, ne ljubi se ji igrati tako sama. Kaj, če bi šla do k Jožku in pokramljala malo z njim? Zereš, da ni Jožek najbolj prijazen deček, ko se igra, mora vedno ona ubogati. Vseeno, morda je tudi on sam in bo zato dober z njo.

Zaprta je vrata in kar stekla v prtiliže, ker jo je bilo strah teme po stopnicah. Bojčete je potrkala.

»Naprej!« je odgovoril rezek glas od znotraj. Odpirala je in vstopila. V kotu nasproti sebi je zagledala krasno okrašeno božično drevo. Vzelo ji je sapa, da je obstala z napol odprtimi usi.

»Zapri no vrata! Drugače bo šla vsa toplota ven.«

Sunkoma se je obrnila, zapahnila vrata, nato se je približala drevescu.

»Kako je lepo! Tisočeri odsevi steklenih barvanih balončkov so jo omamljali.«

»Kaj se ne pozdravi?«

V zadregi je zardela: »Dobro večer.«

Jožek je klečal pri jasliah, ki so bile pod drevescem, in premikal pastirce. Ivica se pogledal ni. Približala se mu je in gledala kako leži sneg na vejah in kako spi Jezušček v jasliah. Tu pa tam so bile na drevesu med igračami tudi slašice. Pobožala je ovčico. Bila je tako lepa, snežnobela!

»Ne dotikaj se! Je zavrisnil fantek in postal ves rdeč. «To je mojeto! Vsa prestrašena je skrla roko za hrbet.

»Ne smeš se dotikati jaslje, razbiješ jih lahko,« je pripomnila Jožkova mati, ki je cvrla »fritler«. Fant je vzel v roke kamelo in ošlaha in ju skušal razmestiti.

»Kaj ti nimaš jaslje?«

»Ne,« je plašno odgovorila Ivica.

»Hm, poglej moje, kako so velike, in drevo se dotika stropa,« je zadovoljno pripomnil. »Z mamo sva prej vse naredila.«

»Moje mame ni doma.«

»Seveda, pa tudi jaslje ti ne bo naredila.«

»Zakaj?«

»Zato, da ne.«

»Ampak, ko bo prišla domov.«

»Kdo ve, kdaj bo prišla! Saj te pušča samo! Kaj misliš, da si kaj večja, ker si leto starejša od mene?«

»Ampak mama dela!«

»Na Božič niti moj očka ne dela.«

Ivici se je stisnilo srce.

»Zakaj pravš to?«

»Ker je neumen,« ga je prehitela mama z odgovorom. Ivici se je zazdelo, kot da ga noče pustiti, da govori.

»Zakaj?«

Bilo je, kot da bi ženska iskala besed, a je molčala. Nekaj časa ju je dekletce gledalo zisto zmedeno, nato se je približala vratom.

»Jaz, jaz grem domov.« Bilo ji je silno nerodno.

»Počakaj, Ivica, na, vzemi fritlo.«

»Ne, hvala, moram domov.« Stekla je po stopnicah. Nerodno je stopila in skoraj padla. Zelo se je ustrašila, ker je bilo temno. Vdrla je v kuhinjo, zatresčila vrata za seboj, da bi s trusčtem pregnala strah, in takoj priglazala luč. Od okna

Opozorilo božične noči

Zaročen? Ne, dragi prijatelj, zaročen pa res nisem! Ne čudim se, da tako govoriš odobro poučen ni jeziki. Golovo, pogostokrat so me opazovali v družbi dekleta. In v resnici so bili trenutki, ko sem celo sam mislil, da sva tako daleč. Morda bi bil danes že zaročen, morda celo poročen, če... Da, da, če bi ne prišlo opozorilo.

Čudiš se, prijatelj! Gotovo bi rad slišal vso zgodbo. Dobro, pa naj bo!

Pred meseci sem spoznal dekle in se seveda zaljubil prav do ušes. Ni čudnega: Priznati moram tudi denes, da je Slava izredno lepo dekle, elegantna, inteligentna, priklupna — na kratko, Slava ima vse lastnosti, ki moškemu kaj lahko zmešajo pamet in srce!

Očitno ji tudi jaz nisem bil nepomemben. Videvala sva se čedalje pogostje in pogovarjala sva se o vseh mogočih stvareh in odkrivala vrsto skupnih pogledov. Samo se neka bojazen me je zadrževala, da se ji nisem odkril. V mojem srcu pa je bila vsa zadeva že sklenjena stvar. Pri prvi priložnosti sem jo hotel vprašati, če hoče postati moja žena. Bil sem prepričan, da me ne bo zavrnila.

Na božični večer smo se našli v manjši družbi »Pri Rožici«. Z nami je bil tudi Andrej. Zabavali pa se nismo. Ta večer bi vsekakor

lepeše preživel v kaki družini. Za samce v tujini pa to ni tako lahko, in samci na tujih tleh smo bili vsi. Zato smo z navdušenjem sprejeli Andrejevo vabilo, da počakamo polnočnico v njegovem samskem stanovanju. Tam smo že kmalu uganili, da ima Andrej »rouletto!« Stara navada je na Kranjskem, da si ljudje, ki želijo k polnočnici preganjajo čas s tombolo, dominom ali kako drugo igro. Zato smo se vsi hitro navdušili za roulette. Seveda so bili dovoljeni le zelo skromni vložki, tako da so se dobički in izgube omejevali na zelo skromne zneske.

Slučaj je hotel, da sem sedel pri mizi »Slavi« nasproti. Svetliko smo poglobili nad mizo, tako da je svetlevala miza, glave igralcev pa so ostale v senci. Od Slave sem tako gledal le roke.

Njeni roki sem zrl, kakor jih še nisem nikoli prej. Roki, sproščeni, obrata, oči, usta...

Najprej sem mislil, da sem razdražen zaradi pozne ure, zaradi praznikov, ki jih zopet preživljam sam v tujini. Bil pa nisem utrujen, niti izžrpan, nasprotno, prijemalo se me je pravo božično razpoloženje. Ni bilo krivde na meni, da sta me roki Slave nenadoma tako prestrašili...

Kako nezadržano in pohlepno sta grabili ti dve vitki roki ob dobičkih: s kako naslodo so se ti skrbno negovani prsti oprijemali peščice bankovcev po 10 in 50 lit! In s kakim ogardjenjem so ti isti prsti krčevito odpirali izgubljene bankovce! Pravi, resnični krempji uje! S kakšno živčnostjo so udarjali po mizi, medtem ko je kroglo krožila ob robu in je bil izid igre še negotov.

Strmel sem v te roke, v te krempljaste prste, strmel in strmel s strahom in iztreznjenjem v srcu. Ali je mogoče, da so ti grabljivi, pohlepni in nemirni prsti last bitja, ki ga ljubim?

Glej, prijatelj, ob tej uri se mi je zdela, da se je od neke dvignil sam prst božji v resno opozorilo. Komaj sem čakal, da igra konča. Verjel sem, da mi bo obraz Slave

Božična molitev

O, ne govori!

Zdaj v jasliah lučka brli.

Zlati trepalnice njen nežni sij:

zdaj smeš samo šepetati.

Marija in Jožef sta utrujena oba

od dolgega romanja preko morja.

In čula sta prošnje, vzdih, skrb:

jokala je žena tolminska,

tožila Vipavka,

prosilja je dečeva koroška

in s Krasa je mati

vsu trudna prišla...

Ne joči! Ne joči:

saj nismo vsi sami,

saj Jezušček z nami bedi.

Zdaj molči.

Poklekni in moli za rod naš,

moli za zemljo slovensko!

NEVA RUDOLF

izbrisal to strahotno sliko njenih rok. Vendar ko so sobo razsvetlile žarnice in sem Slavi pogledal v oči, sem tudi v teh očeh prečital prav isti trdi, pohlepni izraz, ki me je na njenih prstih tako prestrašil. In ne samo v očeh, ta isti izraz se je nenadoma pojavil na ustnicah in se pomešal v zvoke njenega glasnega smeha.

Ostalo lahko povem v dveh stavkih. V cerkvi ob polnočnici sem se razmišljal, da bi me mogel goljufati privid, halucinacija. Zaman! Ta izraz se je vračal kadar koli sem Slavo pogledal. Se pred Novim letom sva se sporekla za vedno...

Mnogo noči sem premišljeval o tem opozorilu božične noči. Zdelo se mi je, da sem bil morda le krivičen: morda nerazpoložen ali me je kaj drugega odvračalo od Slave.

Kakor koli sem se spuščal v trezno premišljevanje, se mi pred očmi nvinila slika Slave, pač pa so stalno vrteli pred menoj njeni prsti...

To je, prijatelj, moja zgodba, in sedaj tudi veš, zakaj kljub govoricam še nisem zaročen. Nujno pa ti priporočam: Če se že misliš preal slej zaljubiti, potem si pravočasno ogledaj ženske prste ob igralni mizi.

SMUCAR

VIJOLICA FONDA

Teloh - božična vrtnica

Teloh poznajo smučarji in zimski hribolazci. Na sončni strani zasneženih hribovskih reber, v zavetju skalnatega previsa se nam zasveti nasproti snežnobela z bledim rdečim navdahnjena božična vrtnica — teloh.

Teloh! Kdo ga še ni občudoval? Kako nazorna je njegova prisodobna — božično nočjo. V revščini trdega skalovja se je rodil v mrzli decembrski noči. Prav tako kot božje Dete. In prav tako kot božje Dete ogreva božična vrtnica s svojimi sramežljivim žarom naša srca.

Zato — kdor more — naj s smučkami ali brez njih obišče med prazniki veličastno snežnih poljan in se pokloni telohu — božični vrtnici.

Staršem v premislek

Statistike ugotavljajo, da je vsak drugi mladostnik telesno nevravnan. Posebno med šolsko mladino se čedalje pogosteje pojavljajo pri-meri nenaravne drže, izkrivljenja in celo pobočenja hrbtenice. Posledice tega bodo naravnost nepre-gledne, če odgovorni činitelji ne bodo storili vsega, da se to popra-vi. Francoski, nemški in ameriški ortopedi nujno zahtevajo, da šolske oblasti uvedejo vsak dan telo-vadno uro v svoje učne načrte.

Zdrav otrok ne vzbuja nobene posebne pozornosti glede svoje drže. Brezskrbno skaka in se igra, vendar po vsemem zraku in uri svojega pljuca. Nekega dne pa mora v šolo. Od tega časa dalje je v stalni ne-varnosti, da zaide v napačno držo. Kar nenadoma mu določijo, da mora mirno sedeti, in to kar po več-ur na dan. Prilino sedenje je o-troku odvratno; odmori ne zado-ščajo, da se razgiblje. Učiteljem delajo velike preglednice divjaški učenci. Nemirneži moti pouk; le z največjim trudom se otroci navadijo na neobhodno potrebno sedenje. V zimskih mesecih je zrak v učil-nicah proti koncu ure porabljen. Tu leže vzroki pokvarjene drže. Nagon po skakanju in gibanju mo-že učiteljsvo včasih dušiti z bru-salnimi sredstvi. Posledice so na-slednje: Hrbtno mišičevje je neza-posleno, dihanje je neučinkovito, pljuca niso dovolj prezračena.

Naši otroci pod kožo in mišicami

Otroci sede po klopih sklenjeni naprej. Drža v obliki loka je tipič-na za povešeno hrbtišče, kakor nam kaže slika c). Hrbet je vzbočen na-prej. Prsa so plosčata in trebuhi sto-je v ospredje. Ključnici izstopajo kot povešeni peroti.

Take peroti poseduje tudi posta-va tako imenovanega vprašaja; slika b). Tu so predvsem pojačena fiziološka izkrivljenja. Prsni del hrbtenice je nepavodno močno u-pognjen nazaj, bočni del pa stopa pojačeno v ospredje.

Tretja oblika je oblika gladkega hrbta. Ta drža ne učinkuje tako enomerno in je razmeroma tudi redka.

Tipična poševna drža nastaja za-radi enostranske višjih ramen s stranskim premikom trupa. Učen-ci, ki se učijo igranja na gosli, imajo pogosto pokvarjeno držo, ker se jim desna rama poveže.

Nasprotna kvarna drža nastaja pri pisanju. Pogosto sedé učenci pri pisanju ali risanju poševno na klopih. Desno ramo krejijo visoko, leva pa pada. Take okvare nastajajo tudi pri enostranski nošnji šolske torbe.

Taka izkrivljenja in povešene drže so zelo pogoste. Število takih učencev narašča iz leta v leto, in skrbna preiskava bi pokazala, da imamo takih učencev že skoro po-tovico. Pri tem igra značilno vlogo povečana in pospešena rast današ-nje mladine v dolžino. Štirinajst-letni mladostnik leta 1954 je po-vprečno za polnih 10 cm daljši kot je bil štirinajstletnik pred petdeset-imi leti. S to pospešeno rasto pa ne gre vzporedno vedno tudi rasti mišičja, in nekega dne kapitulira telo s pokvarjeno držo.

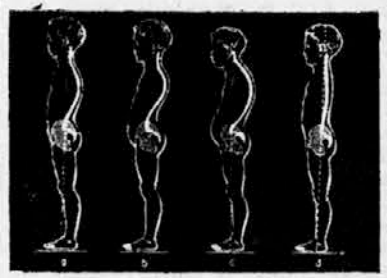
Izkrivljenja in postransko držo je treba strogo ločiti od izkrivlje-nja rasti. V tem primeru imamo o-pravka s fiksnimi odkloni obli-ke, ki so bodisi prirojeni ali pa jih povzročajo razna obolenja (rahli-tis, otroška paraliza itd.). Samo dva odstotka mladostnikov spada v to vrsto. Pri teh oblikah je vsak uspeš-nen popravek nemogoč, pri čistih držnih pogreških pa je popravek razmeroma lahek.

Ce mladostnik svojo napačno dr-

žo trmoglavno ohranja, se prav lah-ko dogodi, da se pogreška ustali in nastane pobočenje. Takim mladim ljudem se prav lahko vcepí kompleks manjvrednosti, ki ga v njegovem poklicnem razvoju lahko občutno moti. Telesna drža je po-gosto zrcalo duhovne drže. Se ti-je so posledice, če so pri taki drži prizadeti važni organi, na primer pljuca, ki jih ni mogoče več teme-ljito prezračiti.

Kaj storiti?

Pokvarjene drže je mogoče s smotrno telovadbo odstraniti. Orto-ped označuje take vaje kot preven-

tivne in izravnalne telesne vaje. V mnogih mestih in tudi pri nas je predpisana posebna ortopedična telovadba. Ta pa še zdaleka ne zado-štuje. Moderni ortopedi se trudijo, da bi preoblikovali celotno šolsko telovadbo. Zato pa je potrebna še boljša izvežbanost telovadnih učiteljev. Ortopedi zahtevajo poleg tega vpeljavo telovadne ure vsak dan za vsakega učenca. Toplo pri-poročajo tudi plavanje, ki v znatni meri odstranja držne napake. Pri plavanju se hrbtenica v vodi s svo-jega navpičnega pritiska premakne v vodoravno obližitev. Namesto nepremičnih klopi zahtevajo orto-pedi stolice, ki otrokovega zdravju koristijo, medtem ko mu klopi le škodujejo.

Taka so dejstva in take so zahte-ve strokovnih zdravnikov. Njihova opozorila so živa, starši, vzgojite-lji in otroci bi jih morali nujno u-poštevati.

dr. - K

Če si bolan poidi k zdravniku? Če si zdrav in vendar utrujen zdravi se sam?

Zelezniški delavec Erik Spring iz danskega mesteca Vejle je bil navdušen nogometaš. Star je bil 41 let in zato v letih, ki niso pri-pravna za napore utrudljivega sporta. Zadovoljiti se je moral, da je tekam prisostvoval le kot gle-dalec. Dogodilo se je, da je neke-ga dne pri napovedani tekmi nje-govega kluba manjkal igralec. Pa se je Erik ponudil. Izkazal se je odlično in gledalci so mu pogosto krat ploskali. Nenadoma pa je v tekmu omahnil in padel. Prišli so mu na pomoč, in tudi zdravnik je bil takoj pri roki. Odredil je takojšnji prevoz v bolnišnico. Se predno pa je rešili avto s pone-srečencem dospel tja, je Erik iz-dihnil. Vzrok smrti: preutrujenost.

Take smrti niso redke. Največ-krat so prizadeti starejši ljudje. Omahnejo v smrt zaradi telesne ali pa tudi duševne preobremenje-nosti. Iz takih primerov, ki ne kon-čajo vedno s smrtjo, bi se morali marsičesa naučiti. Z neko omeje-no upravičenostjo je res, da človek nagiblje k priznanju samo tistega, kar je že sam izkusil, vendar če se človek zaradi preutrujenosti zvrne mrtev na tla, doživi tako izkušnjo samo enkrat... Zato je potrebno, da smo na preži in da se primerno ču-vamo. Komur je že zaradi ponosa, ki je razumljiv, tako ravnanje zo-prno, ne spomni zgodbe gospo-da Leva, kakor jo popisuje Heinrich Heine.

Pogrešljivo jun-štvo

Gospod Lev je menda nekoga razžalil in zato ga je ta pozval na dvoboj. Gospod Lev pa svojega drascenega življenja ni hotel iz-postavljati muhavostim nevarnega orožja. Njegov prijatelj ga je zato ogroženo nahučil: »Gospod Lev, če se ne bojujete, ste ničvredno ščene! Ne preveč pogumni! Lev mu je odgovoril: »Rajši sem živo ničvredno ščene, kakor pa mrtev

lev! To res ne zveni ravno juna-ško, in gotovo smo v življenju po-gostokrat izpostavljeni situacijam, pri katerih ne smemo tako posto-pati. Vendar tam, kjer bi se naša vztrajnost ali značajnost sprevrgla v kljubovalno drznost, je boljše in pametnejše popuščati.

To velja za akutne, začasne pre-utrujenosti, ki jih povzročajo pre-komerni fizični in tudi — čeravno v manjši meri — duhovni napor. Na taki stopnji preutrujenosti re-doma nastopajo določeni opominj-valni znaki: pospešeno utripanje srca, težko in pomanjkljivo diha-nje itd. To ne velja zgolj za starej-še ljudi, pač pa tudi za mladino. Kdor čuti, da ne more več dalje, naj preneha! Prav nič težko ni u-gotoviti, ali je nadežna preutruje-nost simptom ali glasnik obolenja. Včasih zadostuje n. vaden prehlad. Stalna ali periodično ponavljajo-ča se preutrujenost je tipičen spre-meljevalni pojav cele vrste obolenj. Pogostokrat tudi najtemeljitejša preiskava ne pokaže nobenih iz-sledkov. In vendar je telo trudno, preutrujeno. Kaj je temu vzrok?

Utrujenost s tisoč obzori

Večkrat pravijo, da ima utruje-nost tisoč obrazov. Po nekaj dneh naporenega dela je utrujenost čisto normalen pojav. Človeku kar pri-ja, je kakor majhna opojnost. »Da-nes pa bom spal kot polh, tudi sa-mi tako govorimo v zavesti, da se bomo naslednje jutro zbudili spo-čiti in osveženi.

Prav tako je normalna utrujenost tista, ki nastopa ob večtedenskem naporu poklicnem delu. Za pro-dajalce, ki so ves dan na nogah, n. pr. pred prazniki, za obrtnike, ki zgodaj vstajajo, za obratovodje ob sezitskem delu in za mnoge razum-nike nastopajo prej ali slej časi, ko njihove moči odpovedo. Da zopet dosežejo potrebno ravnotežje in prejšnjo delovno sposobnost, zado-štuje temeljit odpočitek in spre-memba okolja.

Normalna je utrujenost tudi po obilni gostiji. Vsa kri se steka v prebavne organe, ki opravljajo pre-komerno delo. Relativno pomanjka-nje krvi v možganih povzroča moč-no občuteno utrujenost.

Velika razburjenost, prepri, pre-staženja itd. povzročajo prav ta-ko utrujenosti, ki so tudi normal-ne. Vse te in številne druge oblike normalnih, prehodnih preutruje-nosti so fiziološko lahko razločljive: Telo je porabilo preveč svojih re-zervnih moči in se proti ropar-skemu izkoriščevanju nakoplenih telesnih moči. Z občutki utruje-nosti opozarja pred nadaljnjim izr-panjem. Vsi ti pojavi so vsakdanji in vsakomur znani: če naporno de-lamo, se utrudimo; ko se odpočije-mo, smo zopet sveži in polni moči.

„Lenobna“ utrujenost

Iz lastnih izkušenj vemo, da u-trujenost pogostokrat izgine, kot bi nas kdo lopnil s čarobno palico. Če nas preseneti izredno ugodn-dogodek, novica. Če n. pr. nenada-mo prejmemo kako nepričakovano pomembno darilo, če smo nepriča-kovano povabljeni v prijetno druž-bo itd. Taka utrujenost izgleda po-tem v resnici kot domišljija, kot izgovor, da se nekdo na cenen na-čin izogiblje dela in naporu.

Tako to izgleda, pa vendar ni ta-ko. Potrebno je, da zadevo globlje preiščemo. Če je človek stalno u-trujen, ne da bi bil bolan ali pre-utrujen, potem je v znak, da je izpostavljen duševnim konfliktom, da ima nekaj težkega na srcu in

da se nehoti, podzvestno zateka k utrujenosti. Tak človek ni utru-jen zaradi prenapornosti, pač po-zato, ker se mu zdijo vsi napor, da bi določeno stanje premaga-l, brezupni. Zdi se mu, da cilja, ki bi ga rad dosegel, ne bo doživel. Tak človek gleda pred seboj gotov poraz, zato se niti ne spuša v bo-robo. V takem duševnem stanju u-činjuje kot pravi balzam samodopovedovanje: »Kaj bi vse storil, kaj bi vse dal, da bi le ne bil stal-no tako utrujen!«

Tak človek z zavistjo ogleduje sočloveka, ki prekipeva življenj-skih sil, medtem ko njega ubija a-patija. Kaj bi dal, da bi prišel zo-pet do poguma? In vendar to ni tako težko; še več, je naravnost neobhodno potrebno. Večno utru-jeni človek se mora zdraviti sam, in to ni tako težko. Lekarniški pre-parati sicer res odstranijo utruje-nost za nekaj ur. Večno utrujeni je bolan na duši in le duša ga lah-ko tudi ozdravi. Spremeniti mora svoj odnos do vsakdanjosti. Odda-

ljene, nedosegljive cilje mora za-menjati z bližnjimi. To je morda najtežji korak. Začetne moči so šibke, premagajo le najlažje ovire. Tak prvi korak bi sam na sebi morda ne pomenil ničesar, če bi se pri tem ne sprostile nove moči. U-činkovita sila se podvoji, nato po-četvori, raste tako v kvadratnem razmerju vse do tistega trenutka, ko je tudi zadnja ovira odstranje-na. Majhni uspehi priložijo naj-večje v življenju.

Poizkus velja, tudi če nam izgle-da še tako nesmiselno, da se utru-dimo zato, da bi pobijali utruje-nost. Tako preganjamo hudobca z belcebubom, tako preganjamo ne-pristno utrujenost s pristno. Ze prvi poizkus nam bo dokazal, da še dolgo nismo bili tako utrujeni, ka-kor smo si domišljali. Uspeh je najboljše zdravilo. Vse današnje »moderne živčne izčrpanosti« ali vsaj visok odstotek teh izčrpanosti temelji na preutrujenosti bolnih a-dušij. Vsi ti so sami sebi najboljši zdravnik.

Dr. Fr. - - - pla

Božični doživljaji

Kako bi človek mogel pozabiti tiste lepe, nežne trenutke ne pre-več oddaljenih, a vendar že kmalu tujih mladih dni? Navadno niso celi dogodki, pač pa mali spomini, ki ostanejo nezabrisani. In ko pogledaš nazaj v najnežnejša leta svoje mladosti, se kot iz čudovite bajne dežele prikaže rojstni kraj, stari dom... in dragi preminuli, ki so toliko let delili vse radosti in čisto veselje božičnih dni.

Na sveti večer sem ostal sam do-ma. Najbolji sorodniki so bili pri prijateljih v mestu, da skupno pri-čakajo letošnji Jezuškov prihod. Kako bi mogel na ta večer spati ali se lotiti kakšnega koristnega de-la, študija — ali česa se bolj pro-žajne? Iz spalnice sem strmel v nebo in gledal hitce oblake. Začel sem sanjariti o preteklih družin-jah in vsakomur znani: če naporno de-lamo, se utrudimo; ko se odpočije-mo, smo zopet sveži in polni moči.

Ljudje so hoteli k polnočnici. Razločno sem videl v polsanih razsvetljenih cerkev, sinjast obla-kedila in dim gorečih sveč. »Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so dobre volje.« Mir — pri tej besedi sem se zdrnil. Po-doba ljubljene očeta in deda, s katerima sem preživel toliko nepo-zabnih svetih večerov, se je zila v en sam simbol neutešene želje po miru. Danes miru ni, pa čeprav ga vsi iščemo — izgleda, kot bi po neki čarovni sili izginila beseda mir iz vseh slovarjev, iz vseh jez-ikov vseh ljudi. O, pač, mir, in to le gola beseda, brez vsake vsebine, še obstaja! Toda razpoloženja in iskrene volje za mir ni...

»Sedem let mi je bilo. Z bratom Andrejem sva nestrpno čakala pri-bod božjega Deteta. Skrbna mami-ca je tudi na ta večer vestno stre-la kupovalcem v naši trgovini. Teta Marija je skrbno pripravljala večerjo, ki naj bi bila — in je tu-di res bila — krona obedov vsega dolgega leta. Stari očka, nono smo mu rekli, je bil bržkone v kleti, ker je pripravil lestev za strica Žužka. On je bil namreč namest-nik angelčka. Da ga z bratom ne bi videla, je prihajal s pomočjo dedkove lestve skozi okno v je-dilnico, da pripravi jaslice, božič-no drevo in postavi podenj božič-na darila. Midva sva pa stala med-

tem v kuhinji čisto tiho in z od-prtimi usti poslušala skrivnostne zvoke, ki so prihajali iz jedilnice. »Pss! Angelček pripravlja jaslice — čisto tiho morata biti, drugače bo angelček odšel,« naju je opomi-njala teta Marija.

»Nekrat pa je zacingljalo — ne-skončno nežen in srebrn je bil zvonečkov glas. Stekla sva v sobo. O, čudo vseh čudes! Angelček je izginil. Soba se je pravilčno sve-tila v neštetihi lučkah.

Božično drevesce se je dvigalo vse do stropa. Preko pomaranč, čokolad, majhnih daril, bonbonov in dateljev se se prepletale od ve-je do veje srebrne in zlate nitke. Vrhu drevesca pa je stal velik an-gel. Ta večer je bil on kralj naše družine. Modre, bele in rdeče lu-čke so svetile v hlevku, kjer je po-čivalo drobno Dete in širilo ro-čice v blagoslov vsemu svetu.

Maio pred polnočjo smo se od-pravili k polnočnici. Tudi očka, ki se je pravkar vrnil z dolgega po-tovanja, je šel z nami, da sliši pe-tje, vidi sveče in vonj kadila, da pomoli za svojo družinico. Ko smo se vrnil domov, nas je že čakala dišeča škodolica čaja in domača potica.

Neskončno hitro je vse to mini-lo. Mirna sreča družinskega življe-nja se je razbila ob usodnih do-godkih. Očka se ni vrnil z zadnje-ga, najdaljšega potovanja. Nono je šel za njim...

V tako čudno žalostno spreme-njenem življenju čutim, da ni več v meni tistega brezskrbnega miru. Otroška radost je dala prostor raz-položenju, ki ji ni niti od daleč podobno. Živimo v drugačnih oko-lčinah. Treba je imeti veliko po-guma, da se kljub strahotnim skle-pom in sodbam, do katerih prid-mo ob presoji današnjih dogodkov, lahko usmerimo do neke življenj-ske vedrine.

Čitamo, da smo si Slovenci pridobil nekaj pravic — pa ne pomi-slimo, da smo izgubili Trst in svo-bodo. Kaj bo z nami? Edini, ki bo mogel kaj ukreniti, je pošten mlad človek. Slovence, zakorenjenih v narodnih in svobodnih svetlinah. Da bomo lažje prebredli temne dni, povrtno se k idealizmu in sleherni žrtvi nam bo lažja.

Tedaj bo spet zavladal tisti srč-ni mir — svetla radost mladih dni.

POD ČRTO

DENAR V ŽEPU

Ob vhodu v tovarno testenine je visela tabla z napisom: Ne spreje-mamo novih uslužbencev! Tone Barta pa se zaradi tega ni obrnil. Ze mesece in mesece brusi podpla-če, da bi iztaknil kako zaposlenje. Tu in tam se mu tudi posređi, da ujame kakšno priložnostno delo. To pa zadoštuje komaj za nekaj dni. V tem trenutku je bil že kar na koncu svojih moči. Nemogoče je z-eno in štirimi otroki stradati že naprej. Z ravnateljem tovarne sta sodelca. Ta se ga ne bo kar tako otresel.

Tajnica se mu je smehljala, in ko je Tone hotel nekaj reči, so se odprla vrata in z debelo cigaro v ustih se je pokazal ravnatelj Gri-ža. Toneta je takoj spoznal in na prvi pogled tudi opazil, da mu ne gre dobro. Ni ga več tikel. »Vsto-pite, sedite... Ne, službe vam žal ne morem nuditi, ljudi odpuščamo. Slabji časi. Zastopnikov sploh ne potrebujemo. Dal pa vam bom pri-poročilo za ravnatelja Stiskoviča v tovarni tkanina.

Cez nekaj minut je Tone stal zo-pet v predstvi s kuverto v roki. Čez dobro uro je bil pred ravna-

ljem. Ta je prebral tistih nekaj vrstic in skomignil z rameni. Mesta tudi on nima.

»Morda bi rabili zastopnika — če bi bilo mogoče, je prebrčljivo po-navljal Tone. — Ali ste v tej stroki že kdaj delali?« je spraševal ravnatelj, da bi sploh nekaj govoril. »Ne, nisem še imel prilož-nosti, vendar bi poizkusil, če bi bi-lo prav gospodu ravnatelju in...«

»Potem vas pač ne morem spre-jeti. Za to so potrebne izkušnje in strokovno znanje — vendar vam bom pa dal priporočilo.« Iz žepa je vzel debelo listnico, nabito z bankovci. Vzel je iz nje vizitko, prijel nalivno pero, pa se je v tem trenutku prikazala na vratih taj-nica: »Neka mlada gospodična bi rada govorila z gospodom ravnate-ljem, hišni telefon pa je pokvarjen. Če bi se gospod ravnatelj potrudil v tajništvo.«

Ravnatelj je odložil nalivno pe-ro, pogledal svojega obiskovalca, vstal in dejal: »Se takoj vrnem!« Odšel je v sosedno sobo in pustil vrata priprta.

Na pisalni mizi pred Tonetom je obležala debela listnica. Kot začu-rana kača je strmela vani.

Iz sosedne sobe je donel hube-zni glas ravnatelja: »Seveda, gos-podična, za vas je mesto vedno na

razpolago. Pridite ob šestih!« Rav-natelj se je prijetno zasmejal.

Tone se je nenadoma zbudil iz svojih skrbi. Ali je prepozno? Ne, še je čas. Sklonil se je do pisalne mize in hitro potegnil iz listnice prvi, drugi, tretji, četrti, peti ban-kovec po pet tisoč lir. Spravil jih je z mrzlično naglico v žep in se-del v naslonjač poleg pisalne mi-ze. Obšel ga je popoln mir. Tre-nutno je bilo vse v najlepšem re-du. Družini ne bo treba stradati. Malemu Petru bo takoj kupil čev-lje, da bo fant spet pohajal v šolo. Anici plašč. Viktoriju hlačke in Tončku igračko za Božič. Poravnal bo račun pri ACEGAT-u. Ze deset dni niso doma kuhali. »Torej ob šestih, je dejal ravnatelj v sosed-ni sobi.

Tone se je smehljaj. Za mlada dekleta so službe, parfumi, svilene nogavice, dragulji, zlato...

Ravnatelj je še strogo pogledal. Le kako si je dovolil sesti v na-slonjač? Prijel je peresnik in nje-gov pogled se je ustavil na listnici. »Gospodična Ana!« je zaklical.

»Pošljite mi Franca, v banko je treba nesti 500 tisoč lir!«

»Tako, gospod ravnatelj!« je iz sobe odgovorila tajnica.

Tone je uvidel, da je izgubljen Ravnatelj bo opazil primanjkljaj.

Tone pa vendar ni občutil nikake-ga razburjenja. Dobro, si je mislil, z menoj je tako in tako pri kraju. Dvignil se je z naslonjača in s čis-tim glasom dejal: »Ne potrebujem priporočila, gospod ravnatelj, lah-ko si prihranite pisarjijo. Njima no-benega pomena. Priporočila so za-to, da se znebimo neljubega pro-silca. Tako dela tudi moj prijatelj Griža.« Zadržne besede je sprego-voril pikro in skoro zaničevalno.

Ravnatelj je pordel. Hotel je že nesramneža pognati skozi vrata, vendar se mu je zdelo primernejše, da ohrani navidezno vljudnost. »Po-tem pa res obžalujem...«

»Vasega obžalovanja pa še poseb-no ne potrebujemo, mu je segel Tone v besedo in obšel ga je prvi obsejajski humor. »Ne zamerim vam.« Cutil je, da ga nekako pre-kaša, sam pa ni vedel v čem. »Ho-del sem vam postreči z naročilo, je hladno dejal Tone, staviti sem vam hotel na razpolago obširen krog svojih znancev, vendar vam ni na-tem, čeravno se mi zdi to neverjet-no v teh časih...«

Ravnatelj se je nestrpno premi-kal s stolico sem in tja; takih raz-govorov ni bil vajen. Globoko je vdihnil in začel: »Kako, kako si to vendar predstavlja? Sami zatrujete, da nimate nikakih izku-

senj, nikakega strokovnega znanja.« »To pa lahko mirno kar meni prepusite! Nihče nima izkušenj, ko pričanja nekaj novega! Izkušnje si človek pridobiva pač med delom. Strokovno znanje pa prav tako. A-li ste se vi, gospod ravnatelj, morda rodili kot tekstilni strokovnjak?«

»Dovolite,« neslanimi šalami ne pridemo daleč! Končno em moral jaz dolga leta študirati.«

»Tudi jaz sem študiral, poleg te-ga me je življenje temeljito izuči-lo. Kaj vendar uganjate toliko ko-medij zaradi tega ciganskega za-stopstva? Nastop in volja, to je vse! Vse drugo velja malo ali pa nič.«

»Kaj — kako mislite to, gospod — da, da, Barta?«

»Cisto enostavno. Prinašal vam bom naročila in vi mi boste izpla-čevali provizijo.«

»Vi ste v resnici precej predrzni, gospod Barta!«

»Kaj niti tega mi ne privoščite? Kako naj uspeva poblevni in stal-no ukričevati zastopnik, če ne je predrznost, kakor vi to imenuje-te, oziroma z vztrajnostjo in posu-mom, kakor to razumem jaz. Kako naj drugače ljudem obesimo tako caparajo. Omnostite, danes izdeluje tekstilna v glavnem same cape, po-ceni in ničvredno blago.«

Ravnatelj bi skoro zadela kap. Ze leta in leta, odkar sedi na tem mestu, mu ni prišel pod oči tako nesramen zastopnik, in vendar je v tej stroki že marsikaj doživel. Ta tu bi verjetno v resnici lahko zaključil nekaj pomembnejših kup-čij. »No, dobro,« je dejal. »Poizku-site enkrat. Pojdite h gospodu Brez-niku, moja tajnica vas bo spre-mila do njega. Gospodična Ana! Te-ja gospoda, gospoda Barta, peljite k Brezniku. Nastavili ga bomo za zastopnika.«

Ana je izginila, Barta pa je kar obšel. Ravnatelj si ga je nestrp-no ogledoval. »To bi torej bilo v redu, je pričel Tone, in to z na-glasom, kakor da bi ravnatelju ne-kaj narekoval v pisalni stroj. »Se-daj pride na vrsto še vprašanje preduma na provizijo.«

»Predumov ne dajemo!«

»Brez preduma našel ne spre-jemam zastopstev. Ze jutri pridem z naročili, provizijo pa prejmem šele...«

»Tako, ko prispe plačilo za na-bavljeno blago!«

»Prev zato potrebujem nekaj na račun.«

»Nič, ničesar!«

»Po vsem tem, ko sva se že svo-razumela. Tega bi si pač ne mi-slilo!«

Nekaj življenjskih zgodb

V drugi svetovni vojni je ameriška eskadrila lovcev pomotoma zašla v švicarski zračni prostor. Švicarsko protiletalsko topništvo je nemudoma opozorilo tuje vsiljivce z naslednjim radijskim sporočilom: »Zašli ste na nevtralno področje.« Odgovor: »To nam je znano.« — »Če področja nemudoma ne zapustite, bomo primorani streljati.« — »To nam je znano, so odgovorili od zgoraj. Nato so Švicarji pričeli streljati. Američani so jih opozorili: »Streljate 1000 metrov previsoko.« Švicarji: »To nam je znano.«

Predsednik pariškega botaničnega vrta je nekega dne poslal prirodlovcu Buffonu po svojem služniku dve krasni orjaški smokvi v dar. Na poti k znanstveniku se služnik ni mogel otresti skomin in je eno smokvo z najučejim užitek pospravil. Buffon je vedel, da bi moral dobiti dve dragoceni smokvi in se je pri služniku pozanimal, kam je izginil en sad. Služnik mu je skesano priznal svoj greh. — »Človek božja«, je vzkliznil Buffon, »le kako si mogel kaj takega storiti?« — »Takole!« je odvrnil služnik in vtaknil preostalo smokvo v usta ter jo z velikim užitek popolnil pred znanstvenikom, ki mu je početje kar sapo zaprla.

Slovit komponist je bil na večerji pri nekem britanskem lordu. Lord je vedel, da je komponist velik prijatelj dobre kapljice. Zato mu je postregel s steklenico najboljšega vina. »Kako vam ugaja ta božji blagoslov, mojster?« ga je vprašal lord. »Ali se vam ne zdi, da je ta kapljica tako čudovita kakor eden vaših oratorijev?«

Ljudje so strašno radovedni. Govorijo samo o tem, kakšen je svet na oni strani že precej zrahljane zavese in tarnajo o svojih gospodarskih skrbih.

Diagnoza

Moja diagnoza bi bila taka-le: Zdravja vsekakor ni; bolezen je huda, ni pa ozdravljiva, saj bolnik danes že trdno veruje v ozdravljenje na en ali drug način. Kopri-va pač ne pozebe! *Dr. . . c*

TERE NARAVE

Ena izmed zadnjih znanstvenih švicarskih odprav v Vzhodno Afriko pa je ugotovila, da prejšnje domneve ne držijo. Pač pa so znanstveniki odkrili, da vladajo tu pre-

stveniki okolini, da vlada v nadzor
njoisti termistih mravljišč tempe-
ratura, ki je za 9-18 stopinj C
viša od zunanje temperature. To
pa le v tistih mravljiščih, pri kate-
rih so gojišča gob ostala nepoško-
dovana. V teh mravljiščih vlada
obenem točno določena vlažnost, ki
jo povzročajo gobe. Skratka: »vrt-
ovi gobe so nekaka centralna kur-
java termitov s klimatično napravo.

**Mravlje
imajo lastne pekarnе**

V Ameriki obstoja vrsta mravelj, ki meje žitna zrna, jih gnete v kepice in temu dodajo neko vrsto plesnivih gob, ki služijo za »kvas«. Te tako pripravljene kepice mravelje nato »peče« na soncu. Tako pripravljene »krušne pogache« so rezervna zimska prehrana.

Brazilska mravlja je prišla na čudovito zamisel. V kolonah prikorakajo mravlje-delavke na dva sosedna lista in ju tako približata

drugega drugemu s svojo težo, da se robova stikata. Druga delovna kolona prikoraka nato z ličinkami in vsaka delavca te kolone pritiško z čeljusti usta ličinke izmenjajo enkrat na en list, nato na drugo.

je enkrat na en list, nato na drugi-
ga. Ličinke imajo v svojih ustih
žloze, ki izločajo pajčevinasto snov
in tako prepredejo list k listu. Ta-
ki zakloni služijo nato ušem za sta-
je. Uši so — kakor znano — molz-
ne kraljice za mravljje.

najbolj poslušna zakonska žena v vsej Arizoni.

konj nenadoma spotaknil na debelem štoru in prav malo je manjka-ko, da se niso vsi trije prekucnili po strmem bregu navzdol.

Nekaj ur kasneje, ko sta imela že dobro tretjino poti za seboj, se

ie konj ponovno spotaknil; ni bil navajen nositi dvojnega bremena.
»To je drugič«, je dejal Jože.

»To je tretjič«, je spet spregovoril Jože, stopil oprezno s konja in tudi Liziki pomagal, da je stopila

na trda tla in jo spravil na varno. Nato je potegnil revolver in konju pognal kroglo skozi glavo.

Lizika je strastno shropela, prvič v svojem novem zakonu. »Kaj ti ne pade v glavo, brus brusasti?« je zakričala. »Kaj bova sedaj hodi-

la peš domov? Stiri deset milj! Če boš počenjal take neumnosti, ti grdoba krivonožna, ti butec prerij-

Jože je namršil obrvi, njegov obraz se je zmračil. Stopil je k svoji ženi in jo ostro pogledal v oči. Stisnil ji je zapestji:

1. #10 je privremeno, je uslojno.

Nismo kolonialno ljudstvo!

Od leta 1866, odkar smo Slovenci prvič prišli pod Italijo, nas ta država in raznaroduje, kot navadno ravna s kolonialnim ljudstvom.

Slovenska Benedicija in sploh vsi Slovenci v videmski pokrajini so pri tem največja žrtev, ker jim država nudi niti enega samega razreda osnovne šole, kjer bi se poučevali v slovenskem materin- nem jeziku učencev, in postavlja v tamošnje kraje italijanske otroške vrtce, da bi se slovenski otroci hi- treje raznarodili, pa čeprav kljub- južni del države obupno na pomoč, ker čuti pomanjkanje stanovanj in hrane!

Od leta 1918 smo tudi gorški Slovenci prišli pod Italijo, ki nas je jela nasilno raznarodovati in preganjati.

Obljube in zagotovila, ki so jih razne vlade od leta 1866 dalje spro- ti dale, da bodo namreč Slovenci v Italiji uživali vse svoje jezikovne, kulturne, gospodarske, verske in politične pravice, so se vselej izjalovile, ker obljub in zagotovil nobena vlada, niti liberalna, niti demokratična ni držala, fašistov- ska pa je glasno izjavila, da Slo- vencev v Italiji sploh ni!.

Po drugi svetovni vojni, iz kate- re je Italija po svoji lastni krivdi izšla poražena, ker se je bila sta- vilna na stran nasilja in pohlepno- sti po tujem, smo Slovenci v Italiji, kolikor nas je še ostalo, upali, da se bodo razmere in ravnanje z nami bistveno spremenile, saj je skupščina izglasovala demokratič- no ustavo, ministri in prefekti pa so dali svečana zagotovila, da se nam bodo spoštovali prav vse pravice, celo pravica do kulta sloven- ske nacionalnosti!

Prav tam, kjer so to okrožnico poslali s posebnim poudarkom, to je v videmski pokrajini, prav tam torej ne priznavajo niti enega sa- mega razreda osnovne šole s slo- venskim učnim jezikom, temveč naši ljudje trdijo, da italijanski i- čitelji denarno kaznujejo sloven- ske učence za vsako izgovorjeno slovensko besedo! To naj bi bilo spoštovanje pravice do kulta slo- venske nacionalnosti, spoštovanje, ki ga je videmski prefekt dr. Can- dolini v svoji znani okrožnici za- gotavljal.

Kljub tolikokratnemu tozadevne- mu poročanju in pritoževanju slo- venskega tiska niso oblasti čutile potrebe, da bi zadevo razčistile in krivico, če se res dogaja, odpravi- le, krivce pa odstranile.

Zdaj napovedujemo še sodno pre- ganjanje beneške partizanske čete samo zato, ker se je borila proti o- kupatorju na strani Slovencev, kot so se borili tudi »Garibaldinci«.

Na Gorškem, kjer si ne pustimo vzeti tistih par šol, ki smo si jih leta 1944 in pozneje sami obnovili, potem ko nam je Italija uničila vse, kar smo jih pod Avstrijo ime- li, so vsi na nogah, da bi nam te šole uničili.

Ker niso mogli drugače, so si iz- mislili znano okrožnico glede slo- venskih optantov, ki je pravi pravi- ni nesmisel in predstavlja grobo žalitev ne le same italijanske usta- ve, ampak tudi listine človečans- kih pravic in same krščanske za- povedi, da namreč otroci pripadajo svojim roditeljem, kar nam že sam naravni zakon pove!

S tega mesta smo opozorili oblast- va na nevarnost, ki se pripravlja s krivičnim izganjanjem slovenskih otrok iz slovenskih šol. Tudi usta- je bilo samemu prefektu povedano, da se slovenska javnost z dneva v dan bolj in bolj zaradi tega razbu- rja!

Stari prizadetih slovenskih otrok se namreč upirajo dati le-te v ita- lijanske šole, kjer jih le raznarod- ujejo. Zato stalno protestirajo pri oblasteh!

Zadržanje gospoda prefekta

Prefekt sam pa res ni bil izročil šolskemu skrbniku znane spomeni- ce slovenskih pokrajinskih sveto- valcev gg. Bratuž in Nanuta! Trdi- jo, da gre pri tem za nenamerno pomoto! Naj bo! Vsak odgovor je dober! Eno pa rečemo: to nam dokazuje s kakšno skrbjo se g. pre- fekt za to perečo zadevo zanima!

Toda gospod prefekt na spome- nico slovenskih svetovalcev še ni odgovoril, kot sta ga ta vljudno prosila. Gospod prefekt nima niti časa, da bi sprejel zastopnike star- šev prizadetih slovenskih učencev, čepravno sprejema, kot izvedo iz časopisov, tudi ljudi, ki gredo k njemu za manj važna in ne pereča vprašanja!

Zanimivo pa je to, kar je gospod prefekt dejal gospodu svetovalcu Bratužu: da so namreč slovenske šole vedno manj obiskovane, in da ima država velike stroške z njimi!

Gospodu prefektu smo dolžni o- dvoriti jasno: dokler bodo oblast- va krivično izganjala slovenske o- troke iz slovenskih šol, bo število obiskovalcev seveda padalo! Kar se pa stroškov tiče, moramo go-

spodu prefektu zopet jasno pove- dati, da država ne porabi za slo- venske šole sorazmerno več, kot porabi za italijanske; prav gotovo- la porabi le neznaten del vsega davka, ki ga Slovenci državi pla- čujemo!

Poleg tega nas čast veže, da go- spoda prefekta opozorimo tudi na dejstvo, da nam je država nekaj dolžna: vsaj deloma plačati kriv- vico, ki nam jo je storila, ko smo morali več kot dvajset let plačevati težki davek in prenašati težko preganjanje in raznarodovanje!

Nismo kolonialno ljudstvo!

Iz gori povedanega in iz tega, kar slovenski tisk nenehno o krivicah, ki se nam godijo, poročajo, sledi- ključek, da položaj Slovencev v I- taliji sliči v marsičem položaju ko- lonialnega ljudstva!

Lahko bi na tem mestu navedli tudi odgovore, ki jih slovenski sta- ši prejemajo od šolskih oblasti, ko se zaradi krivičnih izgovorov prito- žujejo. Pa raje shranimo nekaj gra- diva za drugo priliko.

Cudno izgleda tudi dejstvo, da kljub prošnji na gospoda prefekta za posredovanje in kljub njegovu tozadevemu zagotovitlu šolska oblastva še danes niso dala in no- čejo dati staršem odloka o izgonu slovenskih otrok iz slovenskih šol!

To pomeni, da se ta oblastva do- bro zavedajo, da nimajo svojega odloka na kaj opirati, ker ne ob- stoji v tem oziru noben zakon!

Kričeče protislovje

Kar trdimo o krivici, ki se do- gaja otrokom slovenskih optantov, velja tudi za otroke Slovencev, ki so italijansko državljanstvo izgubi- li ali pa ga nikoli niso imeli! Ob- stoji zakon, ki daje vsem tujcem pravico šolanja v Italiji in ne iz- ključuje možnosti šolanja na slo- venskih šolah, kjer se poučuje tudi italijanska po istem programu kot na italijanskih.

Toliko bolj mora pravica velja- ti za otroke, katerim je mati ita- lijanska državljanica, in ona izvršu- je očetovske dolžnosti, ker je oče zšel!

Dogaja pa se tudi to: da so slo- venski optanti prisiljeni pošiljati svoje otroke v italijansko šolo, češ da so se izjavili za italijansko go- vorčico, na drugi strani pa prav- tem staršem in otrokom nočejo po- trditi opcijskega odloka in priznati državljansko!

Gorostasno in vendar resnično!

Glasilo Odbora za prosto cono

Pred nekaj dnevi je izšla prva številka glasila »Odbora za ustano- vitev proste cone v Trstu«. To je vsekakor pomembna pridobitev, kajti najbolj razširjen italijanski tržaški tisk vsaj doslej še vedno zastopa stališče tistih industrialcev, ki nasprotujejo ustanovitvi proste cone. Tako je del italijanske jav- nosti ostal neobveščen ali pa je bil vsaj pomanjkljivo obveščen o na- menih in koristih, ki bi se jih do- seglo z ustanovitvijo proste cone. Novo glasilo bo izpolnilo to praz- nino. Kot strokoven in nepristran organ bo čitateljem prikazovalo delo Odbora, obenem pa bo tudi propagiralo idejo ustanovitve pro- ste cone.

Iz prve številke glasila »Odbora za ustanovitev proste cone« (»La Zona Franca«) vzemo, da so k o- dboru doslej pristopila naslednja društva in korporacije: Združenje lesnih trgovcev, Združenje malih industrij, Združenje trgovcev na drobno, Združenje trgovine na drobno, Združenje ladijskih doba- viteljev, Pekovska zveza, Zdrže- nje trgovcev z živinorejskimi pro- izvodi, Združenje trgovcev z vi- nom na debelo, Združenje hotelir-jev, Združenje imetnikov gostinskih obratov, Združenje neposrednih ob- delovalcev, Združenje industrijskih izvedencev, Socialistična stranka Julijske Benedicije, Združenje hišnih lastnikov, Dalmatinski odbor, Zdr- ženje lekarnarjev, Evropska ljud- ska univerza in še nekatera druga društva in skupine. Zamisel proste cone se torej vedno bolj širi in s tem se tudi večja verjetnost njene- ga uresničenja, posebno še, ker je Italija enkrat že dala podobne u- godnosti Zadru, ki se je po prvi svetovni vojni znašel v podobnih okoliščinah kakor tudi Trst.

Italijansko-jugoslovanski sporazum o rešitvi vseh gospodarskih in finančnih vprašanj

Preteklo, soboto se v Beogradu podpisali sporazum, ki ureja me- sebojne gospodarske in finančne obveznosti med Italijo in Jugosla- vijo, ki izhaja iz mirovne pogodbe in naknadnih sporazumov. Dodatni protokol ureja izkoriščanje vsote 30 milijonov dolarjev, ki jih bo I- talija plačala na osnovi sporazuma.

Tudi to: gospodarju Slovencev so opci- jo in državljanstvo priznali, delavcu Slovencev istega gospodar- ja pa ne!...

O krivičnem osparovanju držav- ljanstva smo tudi že mnogo pisali in ponavljamo, da se prizadeti o- ptanti morajo odločiti za pot do- sodne oblasti, kajti mirovna pogo- ba daje pravico optiranja vsem, ki so tudi italijansko govorili in ne le tistim, ki so italijanskega mate- rinega jezika!

Tisti pa, ki so 10. junija 1940 i- meli svoje bivališče, to je svoj »do- micil«, na sedanem ozemlju Itali- je, so že zaradi tega ohranili ita- lijansko državljanstvo in jim ni bilo treba optirati!

Slovenska pokrajinska svetoval- ca sta prošla gospoda prefekta za odgovor na vsako točko njune spom- enice, in sicer tudi na pravna iz- vajanja vprašanja slovenskih šol- skih otrok in slovenskih optantov.

Odgovora pa le ni. Zato smo pri- siljeni prikazati javnosti in bele- žiti za zgodovino, kako ravna jo z nami!

Niša človek in varnostna oblast

Dan za dnem prihajajo v naše uredništvo ljudje, zlasti iz okolice in s Krasa, ki opisujejo, kako ne- ugodno vplivajo na slovensko pre- bivalstvo metode, ki jih izvaja po- licija na Tržaškem ozemlju. Kakor pravijo poročila, je ljudstvo, ki ni bilo navajeno od padca fašizma in odhoda nacistov na tako postopa- nje policije, vzemirjeno in brez one sigurnosti, ki jo nudijo demo- kratska načela in zakonni mirnemu državljanu, ki ni prišel navkriž z zakoni.

Sile javne varnosti naj vzbujajo zaupanje in čut varnosti med pre- bivalstvom v interesu varnostne službe in v pomiritev ljudi, ki se morajo zavedati, da živijo v demo- kratični državi in pod zaščito de- mokratičnih zakonov.

Zato ni čuda, da nas mnogi tudi sprašujejo, kako naj se zadržijo pred policijskimi organi in njih izpraševanjem.

1) Vsak je dolžan na zahtevo po- licijskega organa, ki je v uniformi in če je v civilu, potem ko se je izkazal s svojo legitimacijo, poka- zati svojo osebo in izkaznico ali dati svoje osebne podatke.

2) Vsak, kdor je pozvan v var- nostni urad, se mora odzvati, dru- gače ga varnostni organi pripelje- jo in ga lahko kaznujejo z zapo- rom do 15 dni.

3) Pred vsakim izpraševanjem mora varnostni organ osebi, ki jo zasiljuje, sporočiti kaznivo dejanje, ki ga je oseba osumljena.

4) Osumljenec lahko odgovarja na vprašanja, ki se tičejo kaznivega dejanja, ali lahko tudi izjavi, da noče odgovarjati in da bo odgo- varjal samo pred pristojnim sodni- kom ali državnim pravnikom.

5) Varnostni organi imajo pravi- co ustaviti osebno aretirati osebo, če jo zalotijo pri kaznivem de- janju, katero se kaznuje z zapo- rom nad šest mesecev. Berači, postopa- ni, oni, ki nimajo v državi določe- nega bivališča ali ki so že bili ka- znovani z zapo-rom, se lahko vedno aretirajo, če se zasačijo pri kate- rem koli kaznivem dejanju. Tudi izven zalotitve pri kaznivem de- janju se lahko ustavi, kdor je težko osumljen kaznivega dejanja, ki se kaznuje najmanj z zapo-rom 5 let, ali drugega težkega kaznivega de- janja (proti državi, umora, rop, izsiljevanja in ugrabitve človeka).

6) Hišne preiskave sme policijski organ izvršiti le, če pokaže dovoljenje sodnje, ki hišno preiska- vo dovoljuje. Samo v primerih, kjer se storilec zasači pri dejanju in skriva v hišo, je hišna preiskava dopustna brez dovoljenja sodnje. Hišna preiskava policije je dovo- ljena tudi tedaj, če je utemeljena bojazen, da bi se izgubili sledovi kaznivega dejanja poprej, ko pride na lice mesta sodna oblast. V pro- store, kjer se izvršujejo od var- nostne oblasti dovoljene obrti ali policijski, imajo varnostni organi ved- no dovoljen vstop.

Nikdo pa ni nikakor dolžan od- govarjati na vprašanja: kateri je- zik govori, kakšne časopise čita, v katere šole pošilja otroke, kdo za- haja k njemu na obiske, kateri stranki pripada, katere narodnosti je in slinčno.

Slovensko ljudstvo naj se zave- da, da ne živimo več v času fašiz- ma. Je mogoče, da je med organi policijskih sil še kak okamenel po- sameznik, ki se še ni mogel otresti fašistične miselnosti in fašističnih metod, ali to so muhe enodnevnice, ki jim v demokratični državi ni ob- stanka. Zato naj se vsako za- veda, da živi v državi, kjer vlada in mora vladati pravica in ne brez- pravnost. Komur se zgodi krivica, jo je zato dolžan prijaviti.

Seja obč. sveta v Nabrežini

Predpretekli terek 14. t. m. je občinski svet nadaljeval s svojim zasedanjem. Prisotnih je bilo 13 svetovalcev. V odsotnosti župana je vodil sejo podžupan Floridan.

Podžupan je poročal, da je bil pravilnik občinskega sveta od viš- jih oblasti vrnjen z nekaterimi pri- pomombami. Obč. svet je soglasno odobril končno besedilo pravilnika. Nato so prešli k volitvam občins- kih revizorjev. Soglasno so bili tudi za letošnje leto potrjeni: Jože Kralj, Josip Marizza in Viktor Skof. Vnela se je nato daljša raz- prava o pravilniku živinozdravni- ške službe. Sklenjeno je bilo, da bo posebna občinska komisija sestavi- la seznam revnejših kmetovalcev, ki bodo deležni brezplačne živino- zdravniške pomoči.

Odobrili so redno povišanje obč. uradnice Vere Periot in učiteljice obč. otroškega vrtca, Mare Bole. Ker sta prosti dve stalni mesti za učiteljice otroških vrtcev, so so- glasno sklenili, da se za ti mesti razpiše notranji natečaj.

Odbornik Vižintin v daljšem go- voru obrazložil prizadevanja neka- terih finančnikov, ki bi hoteli zgra- diti v Sesišanu moderen hotel s priključeno igralnico. Odbornik pravi, da bi uresničitve te namere pri- nesla občini velike koristi, tako da

Krstna predstava „Slovenskega božiča“

Za letošnje božične praznike pri- pravljata Slovenska prosveta in Marijina družba iz Trsta lepo slo- vensko prireditev. Uprizorili bosta nekako božično slovensko opo- skladatelja Matije Tomca z naslo- vom »Slovenski božič« Ta pesnitev bo letos prvič uprizorjena na Tr- žaškem in jo malo Slovencev naj- brž pozna.

»Slovenski božič« je zanimiva pe- snitev velikih božičnih dogodkov. Skladatelj je na stare slovenske motive naslonil vse Betlehemsko popisovanje: pot Jožefa in Marije k dopisovanju, prošnja za »jerpergo« pri ljudeh ob cesti in gostilničar- jih, prihod v hlevček in potem ve- liko oznanilo pastirjem.

Prireditelja vabita tržaške in go- riške Slovence na predstavo. Prva bo na praznik sv. Stefana v dvorani Marijinega doma (ulica Risorta 3) ob 18. uri. Ta je namenjena predvsem Tržačanom iz središča in od Sv. Jakoba. Druga velika pre- stava pa bo na dan sv. Treh kra- ljev v Avditoriju, in sicer ob 17. uri.

S seje pokrajinskega sveta

V soboto popoldne 18. t. m. se je vršila seja goriškega pokrajinskega sveta, na kateri je naš svetovalec g. Bratuž uvodoma postavil dva nu- jna predloga: da se izglasuje dnevi- ni red za preklic prepovedi sloven- skim otrokom, sinovom optantov, obisk slovenskih šol, in da se ob- priliki razpravljanja v senatu o pomoči žrtvam fašistov pokrajinski svet izreče za tak zakon, ki naj- predvideva pomoč vsem žrtvam fa- šistov od leta 1919 dalje.

O prvem predlogu bodo obširno razpravljali na prihodnjem zaseda- nju, o drugem pa so bili mnenja, da se ničesar ne ukrene, ker senat- itek o tem že razpravlja.

Demokristjan, učitelj Sambo, je bil takoj proti prvemu predlogu, pa- ga je g. Bratuž zavrnil s primer- nim opozorilom na točno besedilo mirovne pogodbe.

Nato so svetovalci prešli k raz- pravljanju o proračunu za prihod- nje leto 1955, kjer je g. Bratuž po- vzle besedo in se pritožil, da pro- račun ne predvideva nobene po-

stavke za potrebe slovenskega pre- bivalstva.

Proračun, ki na dohodke in iz- datkih znaša okoli 800 milijonov lir, upa, o izravnanju z državnim pri- spevkom v znesku 186,8 mil. lir, ker bodo sicer te številke predstav- ljale toliko primanjkljaja!

S seje občinskega s. et.

V sredo 15. t. m. se je vršila seja goriškega občinskega sveta, na ka- teri je župan sporočil, da bodo končno vendarle začeli z razširitvi- jo vodovoda v Standrežu, za kar so najeli posojilo 118 milijonov lir. Za odplačilo bo prispevala tudi vlada.

Tudi hiše v ulici Ascoli bodo ob- navljali s pomočjo vladnih pri- spevkov.

Na seji je odbornik Digianantonio poročal, da je županstvo obno- vilo za nadaljnjih pet let pogodbo z ustanovo ONAIR za deset vrtcev, med temi tudi za slovenske.

Vsi ugovori, ki jih je slovenski tisk iznesel proti temu, da sloven- ske vrtce vodi ustanova ONAIR, niso torej nič zalegli, ker si neki Digianantonio, ob podpori in z o- dobrenjem župana in vsega odbo- ra, prilašča pravico razpolagati z vrtci za slovenske otroke kot s ka- kim navadnim manjvrednim bla- gom!

Spomenik v Pevmi ostane na mestu

Na seji v ponedeljek 20. t. m. je goriški občinski svet na predlog občinskega odbora sklenil, da mora spomenik padlim borcem v Pevmi ostati na svojem mestu.

Na tej seji je občinski svet odo- bril tudi proračun za leto 1955.

»Zlati pajek« v Gorici, ul. Verdi 1, priredi ples na Stefanovo, v nedeljo 26. t. m. Začetek ob 17. uri do polnoči. Vabljeni.

Za spomenik padlim v Sovodnjah

Iz »Sočes« od 18. t. m. izvedmo, da je tukajšnji frontaški odbor zaprosil županstvo za odstop nekaj ob- občinskega zemljišča, kjer bi potem postavili spomenik padlim parti- zanskim borcem.

K temu pripominjamo prebivalci sovodske občine, da se mora predvsem zgraditi spomenik vsem padlim iz občine, in sicer od prve svetovne vojne dalje, ker predstav- ljajo partizanski borci le del vseh žrtev, ki jih je občina dala!

Na drugi strani pa menimo, da ne bi kazalo postaviti spomenik na občinskem zemljišču, tudi če bi ga županstvo odkazalo in darovalo, ker se bo lahko zgodilo, da pre- fektorni komisar dovoljenje pozne- je prekliclje in spomenik poruši.

Pametno bi po našem mnenju bi- lo, da bi primeren kos zemljišča odkupili vsi občinarji in spomenik izročili v varstvo posebnemu odbo- ru, ki naj bi se vsako toliko let obnavljal.

Vodstvo, Kmetstvo - delavske zveze iz Sovodenj voščiti vesele božične praznike in srečno novo leto 1955 vsem svojim članom, somišljenikom in so- občinarjem!

To pomeni, da je demokristjanom zadeva obrambe krščanstva in de- mokracije pred komunisti in faši- sti le pretveza!

Nova postaja gasilcev

V nedeljo 19. t. m. so v ulici Pao- lo Diacono v Gorici otvorili novo postajo goriških gasilcev.

GOSPODARSTVO

Dragi slovenski kmetovalci!

Za Božič in za Novo leto vam prihranim čitanje mojih skromnih nasvetov za pridno in smotno kmetovanje. En nasvet pa sem vam tudi za te praznike dolžan, to je: použijte veselje in zadovoljni, v to- plem objemu svoje družine, obrane ob toplem domačem ognjišču, kar ste dobrega na svoji kmetiji prideli- ali, kar so vaši žulji zaslužili!

Ta nasvet naj vam velja tudi kot moje priručno voščilo za vesele bo- žične praznike in srečno novo leto 1955!

J. P.

Odgovorni urednik: Dr. Prof. ANTON DABINOVIC Tiska: tisk. Adria, d. d., v Trstu

ZOBOZDRAVNIK
Dr. STANISLAV PAVLICA
se je preselil v ul. Rittmeyer, 13 in sprejema od 9. do 13. ter od 17. do 19. ure. Stev. telef. 31-813

ZDRAVNIK
Dr. FRANJO DELAK
v TRSTU
ponovno sprejema v Barkovljah, ul. Cerreto 13, pritriljeje, vsak dan od 15. do 17. ure. - Tel. 32-537.

Kino v Nabrežini

predvaja za Božične praznike film

„V VRTINCU“

(VIA COL VENTO)

Predstave se bodo vršile: v petek 24. t. m. ob 19.30 uri, v soboto 25. in v nedeljo 26. po dve predstavi, in sicer ob 15. in 20. uri.

Predprodaja listkov za vse predstave dve uri pred zač- etkom in v soboto od 11. ure dalje.

Ob tej priliki žel: uprava kinodvorane vsem svojim ob- skovalcem vesele božične praznike!

Blagoslovljen božič in uspeha
polno novo leto želijo svojim
cenjenim odjemalcem, gostom
in strankam;

**MICHELIN
PETER**

**Pekarna
in slaščičarna**

DEVIN

Ana Škarabot

BAR IN GOSTILNA

GORICA
ul. Monte Santo 34

Tržaška prekajevalnica

SALUMIFICIO TRIESTINO

Dukcevič & C.

TOVARNA IN SKLADIŠČE
Žavlje, industrijska cona

PEKARNA - TRGOVINA JESTVIN

S o s i č

Tel. 21-049

OPČINE - Proseška 10

ALOJZ DANIELI - DANEU

STAVBENI MATERIAL, ŽELEZNINA IN KOVINE

OPČINE - Proseška 13

Flajban Mihael

PEKARNA IN SLAŠČIČARNA

Trst - Ulica Carducci

BUFET pri

TOČIJO SE PRISTNA
DOMAČA, ISTRSKA
TER BRIŠKA VINA
IN KRAŠKI TERAN

Jožkotu

TRST - Ul. Ghega št. 3

TVRDKA PETER UDOVIČ

TRST - Ulica Milano 29 - Tel. 23-828

VELETRGOVINA

Z VRVMI

MORSKO TRAVO

ŽIMO IN SLIČNO

*Želim svojim odjemalcem
veselo božično praznike
in srečno novo leto!*

Kramar Josip

KROJAČ

Narodna ulica 61

OPČINE

Di Sciascio Angelo

JESTVINE - SADJE - ZELENJAVA

OPČINE

MANUFAKTURA IN KRAMARIJA

ČEPAR PETER PAVEL

TRST - Ul. Udine 36

Marc Ignac

JESTVINE

TRST - Ul. S. Marco 10

Antonija Legiša por. Bravin

TRGOVINA JESTVIN

DEVIN

Kalin Alojz

SADJE IN ZELENJAVA

OPČINE

SUDEXPORT

TRST - UL. MAZZINI, 15 - TELEFON 340-81

Darilni paketi

PEKARNA IN SLAŠČIČARNA

želi svojim cenjenim
odjemalcem vesele
božične praznike
in srečno novo leto!

Trošt

TRST - UL. GINNASTICA

Restavracija

DANEU

OPČINE - NARODNA ULICA

TURK FRANJO

TRGOVINA S KRAJKIM BLAGOM

TRST - ULICA CELLINI

Vesel božič

TVRDKA UDOVIČ

Slovenska modna trgovina

TRST

Trg Ponterosso 5 - Ulica Mazzini 44

in srečno novo leto

TENCE DOMINIK

TRGOVINA Z JESTVINAMI

Sv. Križ 125

URLANI EDVARD

SEMENA IN KMETIJSKE POTREBŠČINE

TRST - Ulica Milano 18

*Obilo sreče in uspeha v Novem letu
želi svojim cenj. odjemalcem staroznana
tvrka*

Jakob Perhauc

ZALOGA ŽGANJA, LIKERJEV IN SIRUPOV

Trst - Ul. S. E. Nidias 6, tel. 96-332

MEHANIČNA DELAVNICA
IN TRGOVINA RADIO - APARATOV
SIVALNIH STROJEV - DVOKOLES ITD.

Tvrka KNEZ WALTER

TELEFON 22-523

NABREŽINA

Bar Cellini

TRST - ULICA CELLINI

Lastnika: Lisiani in Benco

JOSIP JERJAN

TRGOVINA JESTVIN
v Trstu ul. Baiamonti 11
in v Dolini
PEKARNA
v Trstu ulica Combi

ŠTRAJN AVGUŠTIN
JESTVINE IN PEKARNA

DOLINA

PAVLETIČ GOSTILNA
V BORŠTU

Gostilna

Križmančič Ivanka

BAZOVICA 113

BERCE FRANC
TRGOVINA JESTVIN

BORŠT

 VELETRGOVINA
Z MOKO IN ŽITARICAMI
PRIMO FRANC

TRST - Largo Panfili 1

A. ŠIRCA IN SINOVI
JESTVINE IN PEKARNA

TRST - Sveta Ana 33

 Tovarna
sodavice
FRANKOVIČ

Nabrežina

KINEMATOGRAF

„PROSVETNI DOM“

NABREŽINA

Trgovina jestvin v Devinu

Gruden Josip
 želi svojim cenjenim odjemalcem, gostom in prijateljem
vesele božične praznike in srečno novo leto!

TRGOVINA

Trevisani

Trst, Ul. G. Vasari 10

OGLEDITE SI NAŠE IZLOŽBE!

 Gostilna „Pri Čubeju“
IVANKA ČUBEJ

GORICA

 Ulica Duca D'Aosta 25
Gorica
Mahnič Ivan

TRGOVINA IN GOSTILNA

BAZOVICA

STROJNO MIZARSTVO

**MILIVOJ
PERTOT**

BARKOVLJE BOVETO 12

GOSTILNA
PRI POŠTI**Zora Presel**

BAZOVICA

 SRAJCE
PLETENINE
NOGAVICE
MOŠKO IN ŽENSKO PERILO
PLATNO BRISAČE TKANINE
NA SPLOŠNO IN PODLOGE

**Emporio
Barriera**

Trst, via Oriani 7

TRGOVINA
Z JESTVINAMI**Gregorič Marij**TRST
ulica Torrebianca 41Trgovina čevljev **Donda****Donda**

PIAZZA BARRIERA VECCHIA

TRGOVINA
ŽELEZNINE**JOSIP TERČON**

NABREŽINA

PEKARNA

A. JAZBEC
(MALALAN ALBIN)

Nabrežina 98

Darilne pakete

za Jugoslavijo in druge države
razpošilja trdka**ALASKA**

Š. HAVERIC

TRST - ulica S. Lazzaro 13-I
Tel. 35-658Zajamčeno prvovrstno blago po
najugodnejših cenah
 Mizarji
kmetovalci
podjetniki

 Deske smrekove,
macesnove,
in trdih lesov
trame in par-
kete nudi najugodnejše
CALEA

TEL. 90441 TRST

Viale Sonnino, 24

Krojačnica **BAUČER AN**

Tel. 96-796

TRST - Viale XX 5

TRGOVINA JESTVIN

Volk Karel

TRST - PIAZZA SCORCOLA 3

KROJAČNICA

**PETELIN
VIKTOR**

Nabrežina 145

Veltrih Ivan
ZALOGA DRV
IN PREMOMA

Tel. 25-47

GORICA
ulica Lantieri 5**P O Z O R!****Potne liste in vizume**
 uradne listine, prevode v in iz tujih jezikov, overov-
ljenje uradnih aktov in prošnje za prehod v cono Ko-
per izposluje v najkrajšem času

 ANAGRAFSKE LISTINE PA IZPOSLUJE ZE V
TEKU DNEVA.

VSE ZA MAJHEN HONORAR!

AGENCIJA CELERITAS

TRST - Ul. Machiavelli 13 - Tel. 31-404

DROGERIJA

ANTON PODGORNİK

GORICA - Trg. De Amicis, 12 na Kornu - Tel. 3009

Vsakovrstno pohištvo:

Tovarna pohištva

SPALNICE - JEDILNICE -

Tel. 32

KUHINJE ITD. - PO NA-

ROČILU IZVRŠI VSAKO

DELO - POROSTVO ZA

DOBER NAKUP - TOVAR-

NIŠKE CENE - DELO SOLI-

DNO - DOMACA TVRDKA

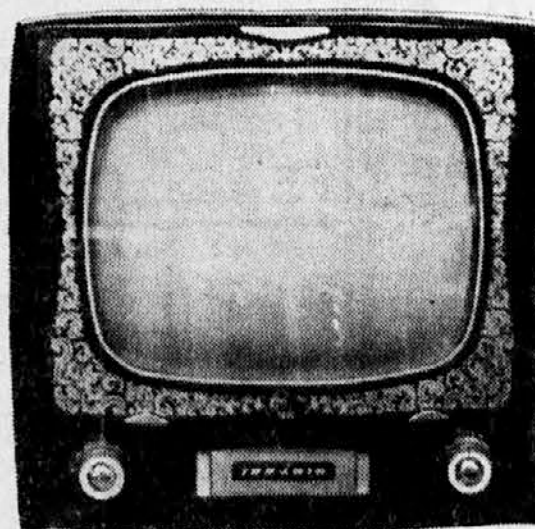
PRINČIČ

KRMIN

Cormons - prov. Gorizia

Televizija v vsako družino!
 Velika izbira televizijskih aparatov
najboljših italijanskih in inozemskih znamk
IRRADIO

— po 17 in 21 palcev —

PRODAJA NA OBROKE Prvi obrok ob nakupu in višina
ostalih obrokov po vaši želji**GALATIC**

— po 17 palcev —

 TEHNIČNA POMOČ
IN ANTENA BREZPLAČNO
RUGGERO ROSSONI

— CORSO GARIBALDI 8 —